

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Isikuteo kategoorias sai tunnuskirja Karin Kiik. Foto Kristel Kitsing

Karin Kiik ja Lea Matusorg pävisid maakondliku tunnustuse

29. jaanuaril kuulutati Tamsalu kultuurimajas Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu ja ajalehe Virumaa Teataja poolt välja 2020. aasta teod. Isikuteo kategoorias sai tunnuskirja Karin Kiik aasta kooliraamatukoguhoidja tiitli pälvimise eest. Eripreemia pälvis Viru ringkonna esinaine Lea Matusorg, kes panustas vabatahtlikuna Rakvere haigla erakorralise meditsiini osakonnas kokku 264 tundi.

Kultuuriminister Tõnis Lukase tunnustuskirjas tänatakse Kiike Väike-Maarja gümnaasiumi raamatukogus sündinud uute algatuste eest, mis toetavad tänapäevase õpikäsituse rakendumist ja teevad koolielu põnevaks, ning aktiivse tegevuse eest lugemise edendamisel.

„Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu valitakse aasta parimat töötajat oma erialase liikmeskonna seast, aga see, et ka maakonnas on sind tähele pandud, on vaat et veelgi rohkem rõõmu valmistav tunnustus,“ sõnas Kiik.

„Mul on hea meel, et on märgatud just kooli raamatukogu tegemisi, mis tavaliselt kuigi palju tähelepanu ei saa,“ lisas tunnuskirja pälvinud Kiik ja tänas märkajaid.

Lea Matusorg pälvis eripreemia kategoorias „Lääne-Virumaa aasta tervisetegu“ COVID-19 leviku tõttu kehtestatud eriolukorra lahendamisele kaasaaitamise eest.

Lea on Naiskodukaitse Viru ringkonna esinaine, kes on lõpetanud parameedikurssi erialakursuse Kaitseliidus. Kevadel panustas ta COVID-19 tõkestamisel vabatahtlikuna Rakvere haigla erakorralise meditsiini osakonnas ajavahemikul 17.03.–10.05.2020 kokku 264 tundi.

„Tahan tänada Naiskodukaitse organisatsiooni, kes annab naistele võimaluse omandada eluks vajalikke teadmisi ja oskusi erinevatel huvipakkuvatel kursustel. Omandada teadmisi nii riigikaitse kui ka igapäevase turvalisuse teadlikkuse tõstmise teemadel,“ sõnas Matusorg tunnustust vastu võttes.

Tema erilised tänusõnad kuuluvad Kersti Podmošenskile, Raul Jalastile ja Argo Bachfeldtile, kes ei teinud parameedikurssusel allahindlust ja nõudsid filigraanset sooritust. „Tänu teie innukusele ja pühendumusele saime kursusel vajalikud teadmised ja oskused,“ kiitis 2020. aasta kevadel õpitut Rakvere haigla erakorralises meditsiinosakonnas praktiseerinud naine.

Veel tänas Matusorg kõiki Viru ringkonna naisi, kes olid samuti Covid-19 kevadperioodil kas Rakvere haiga välitriiaazis, toidupangas abiks või mujal kaasa aitas. Samuti avaldas ta tänu Viru malevale, kes alati toetab ja Viru ringkonna instruktorile säreilmsele Aili Ehamaale ning Lääne-Viru Tervisenõukogule märkamise ja tunnustamise eest.

Kristel Kitsing
toimetaja

Eripreemia pälvis Viru ringkonna esinaine Lea Matusorg. Foto Kristel Kitsing

Sportlik president Kersti Kaljulaid vallajuhtidega meie rahvusliku suurkuju Georg Lurichi monumendi taustal. Foto Mailin Aasmäe

President Kaljulaid arutas vallajuhtidega kohaliku elu küsimusi

President Kersti Kaljulaid oli 3. veebruaril maakonnaviisiilil Lääne-Virumaal ja Jõgevamaal. Külästuse eesmärgiks oli arutada haldusreformi järgseid kohaliku elu aspekte.

Vallavolikogu esimees Hans Kruusamägi ütles, et oli väga meeldiv kohtumine. „Presidendiga kohtumisest jäi positiivne mulje,“ märkis Kruusa-

mägi. „Tundsime huvi, kas külaskäik on seotud suve lõpul toimuvate presidendivalimistega, aga vastus tuli eitav. Riigijuhile pakkusid huvi ikkagi omavalitsuse tegemised.“

Nii tulid Väike-Maarjas muuhulgas jutuks keskvalitsuse ja kohalike omavalitsuste suhted, aga ka riigi maksupoliitikasse ning valla tulubaasi puutuv. Teemadest tõstatusid veel

ettevõtluskeskkond, haridussüsteem ja sotsiaalhoolekanne.

President Kersti Kaljulaid väljendas seisukohta, et kohaliku omavalitsuste nn territoriaalse reformiga 2017. aastal on astutud küll oluline samm, kuid järgnema peab sisuline külg. Riigipea leidis, et Eesti riigis on mõistlik tasakaalustada keskvalitsuse ja omavalitsuse rolle ning et keskvalitsus peab läbi maksusüsteemi muudatuste suurendama kohalike omavalitsuste iseotsustamisvabadust. „Selles olime volikogu esimees Hans Kruusamäega presidendiga ühel meelel,“ sõnas vallavanem Indrek Keskküla.

Põnevaks kujunes Väike-Maarja vallajuhtide ja presidendi jutuajamine kohalike omavalitsuste infolehtede üle.

Kesküla meenutas riigijuhi kõnet 2019. aasta Eesti linnade ja valdade päeva üritusel Tallinnas, kus Kersti Kaljulaid ütles muuhulgas, et omavalitsuste ajalehed solgivad ajakirjandusturgu.

Presidendi arvates on kohalike omavalitsuste poolt väljaantavad lehed ohuks maakonnalehtedele, kuna reklaami abil nende rahastamine on niigi keeruline. „Jäime koos volikogu esimehega sellel teemal viisakalt eriarvamusele ning väljendasime soovi osaleda edasises debatis,“ sõnas Keskküla.

Riigijuht alustas külaskäiku hommikul Pajustist, kus kohtus Vinni vallajuhtidega. Ta külastas ka Väike-Maarjas asuvat Sisekaitseakadeemia Päästekolledžit ning pärast Väike-Maarja vallajuhtidega kohaliku elu küsimuste arutamist suundus president Kaljulaid edasi Jõgevale, kus kohtus Jõgeva vallajuhtidega ja külastas Kaitseliidu Jõgeva malevat.

Kristel Kitsing
toimetaja

Riigipea külastas ka Väike-Maarjas asuvat Sisekaitseakadeemia Päästekolledžit. Foto Mailin Aasmäe

Ants Einsalu tõsteti taas aupaistesse

5. veebruaril pärjati Rakvere linnavalitsuse õuel Lääne-Viru spordiaasta parimad. Aasta veteran-sportlase tiitli pälvis legendaarne rammumees, Georg Lurichist sugugi mitte vähem tegus spordimees Ants Einsalu, keda kodukandi rahvas kutsub ka elavaks Lurichiks.

Pariisis toimuvate sisesõudmise maailmameistrivõistluse avapäeval 2020. aasta veebruaris tõi Einsalu Eestile MM-kulla 500 meetri sprindidistantsilt üle 60-aastaste meesveteranide seas. Mitu aastakümnet võistluskarusellil tiirelnu sai ajaks 1.26,3.

Ants Einsalu. Foto erakogu

Järgmisel päeval näitas mehepoeg sisu klassikalisel 2000 meetril. Üle 60-aastaste vanusegrupis võistelnud atleedi võiduajaks oli 6.34,3 – 1. koht. Tallinna spordihallis peetud Bal-

meie valla spordiürituste korraldamisel.

Kristel Kitsing
toimetaja

Head
Vabariigi
aastapäeva!

SEEKORD LEHES:

**KAASAVA
EELARVE
TULEMUSED** **2**

**Muudatused
korraldatud
jäätmeevos** **4**

PROJEKTID
„Värvid valda!“ ja
„Hoovid korda“ **5**

Intervjuu
hooldustöötaja
Luule Matroviga **6**

**MINU EESTI,
MINU VÄIKE-
MAARJA VALD** **8-10**

Intervjuu
riigikaitseõpetaja
Ants Rikbergiga **11**

**UUDISEID
KOOLIDEST** **12-13**

Loe internetis
www.v-maarja.ee

HEA TEADA

Enefit Connect alustas Väike-Maarjas kiire interneti rajamist

Eesti Energia võrguettevõtte Enefit Connect on jõudnud kiire interneti rajamisega Väike-Maarja valda ja alustas kiire interneti võrgu ehitusega. Ehitustööd vallas algasid Väike-Maarja alevikus, kus kokku rajatakse kiire interneti võimalus 423 kodule ja ettevõttele.

Rohkem infot leiad Eesti Energia kiire interneti kodulehelt. Kodulehelt saad vaadata, kas Sinu kodu kuulub nende hulka, kes saab juba täna liituda Enefit Connecti kiire interneti võrguga.

Kui Sinu koduni võrgu rajamine ei ole hetkel ehitusplaanides, soovib Enefit Connect esitada kiire interneti kodulehel soovivalduse. Mida rohkem soovivaldusi konkreetsest piirkonnast, seda suurem on tõenäosus, et tulevikus võetakse aadressid ehitusplaani.

Kiire interneti kohta leiata rohkem infot Enefit Connecti kodulehelt: <https://www.energia.ee/kiireinternet>.

Kaarma tee saab riigilt lisatuge

Vabariigi Valitsuse otsustas eraldada kohalike teede remondiks täiendavalt 17 miljonit eurot. Väike-Maarja vald sai toetust 100 000 eurot Kaarma tee rekonstrueerimiseks.

Täpsemalt rekonstrueeritakse riigimaantee nr 22 Rakvere–Väike-Maarja–Vägeva ja Kaarma tee mahasõit ning olemasolev Kaarma teelõik alates riigimaanteest kuni Tehase kinnistu sisesõidu lõpuni umbes 450 m ulatuses. Tehase kinnistu sisesõidu vastu rajatakse veokite pööramise hõlbustamiseks teele kahemeetrine laiendus.

Väike-Maarja vallavanem Indrek Kesküla sõnul on rahastamisotsus väga vajalik ja selle lõigu kaasajastamine aitab oluliselt kaasa meie suurte tööstusettevõtete (Ebavere Graanul ja Vireen) ligipääsetavusele, kuid samas loob soodsamat keskkonda kogu Kaarma ettevõtlusalal tegutsevatele ettevõtetele.

„Just sellised koostööprojekte keskvalitsusega tuleb jätkata. Omavalitsus selgitab välja ettevõtluskeskkonna teede „pudeli-kaelad“ ning koos keskvalitsuse toetusega tehakse need korda“, märkis Kesküla.

Kaarma tööstus- ja ettevõtlusala juurdepääse on Väike-Maarja vallavalitsus koostöös keskvalitsusega rekonstrueerinud etapiti ka aastatel 2012, 2015, 2019 ja 2020.

Riigiinfo uueks lühinumbriks on 1247

Alates 1. jaanuarist 2021 asendus riigi keskkonnainfo lühinumber 1313 uue numbriga 1247. Samuti saab numbrilt 1247 (endise lühinumbri 1510 asemel) riiklikku infot teeolude, liikluspiirangute kohta või koroonaviirusega seotud riiklikke korraldusi puudutavates küsimustes.

1247 on ööpäevaringselt töötav riigiinfo telefon, millelt saab usaldusväärset teavet või kuhu saab pöörduda riigiasutusi või riiklikke korraldusi puudutavates küsimustes.

Vallavalitsus toetab kasside steriliseerimist

Väike-Maarja vallavalitsus toetab Väike-Maarja valla elanikele kasside steriliseerimist ajavahemikus 15.02.–31.03.2021 Väike-Maarja loomakliinikus, Tamme 2, Väike-Maarja.

Väike-Maarja valla elanikud saavad oma kassi steriliseerida järgmistele hindadele:

isase kassi kastreerimise hind – 20 eurot (täishind 30 eurot, toetus 10 eurot);

emase kassi steriliseerimise hind – 40 eurot (täishind 65 eurot, toetus 25 eurot).

Loomakliinik on avatud E-R 9–14.00; L 10–13.00. Protseduuride teostamiseks tuleb eelnevalt aeg broneerida, helistades numbril 322 5490; 514 6773 või 501 7079.

Eipri küla saab valgustatud

Eipri rahvas on väga tänulik kõigile külaelanikele ja kogu valla kaasamõtlejatele, kes andsid kaasava eelarve hääletusel oma toetuse, et Eipri saaks kauaigatsetud tänavavalgustuse. Äitäh 164 hääle eest!

Projekti teostab Väike-Maarja vallavalitsus ja valguse loodame saada 2021. a sügiseks.

Eipri Külaselts

Eipri küla saab tänavavalgustuse. Foto Kristel Kitsing

Koduradade toetus aitas vallavanemal presidenti Tamsalu-Neeruti suusamaratoni 42 km etapil seekord edestada. Foto Ain Liiva

Vallavanema kuu

Päästeameti COVID-19 käesoleva hetke „katus-sõnumid“: Jääme haigena koju! Kui tunned end tõbisena, jää koju! Oleme siseruumides ettevaatlikud! Käi avalikes siseruumides kiirelt ja maskiga! Suhtleme veebis või õues! Kui on tarvis nõu pidada, kohtuda või tähistada, tee seda veebi teel või vabas õhus!

Eelnev tekst potsatab minu e-posti vähemalt kaks korda päevas. Lisaks veel üle-eestilised, maakondlikud kui ka meie omavalitsuse põhised statistilised andmed pandeemia teemadel. Jaanuari alguses oli meie valla 14-ne viimase päeva nakkuskordaja ehk suhtarv 100 000 elaniku kohta oluliselt kasvanud ja tõsine (näiteks 7. jaanuaril oli see 623). Samas jaanuari lõpuks (30.01) olime ka hetkeks kõige madalama nakkuskordaja arvuga omavalitsus terves Eestis (30. jaanuaril oli vastav suhtarv meil 104). Alates sellest hetkest muutus trend jällegi tõusvaks, sest Koeru kogukonnas tekkis mitu nn haiguskollet. Mitmed meie valla tublid inimesed on seotud töökoha kaudu Koeruga ning seetõttu lisandus ka Rakke piirkonda veebruarikuu algul COVID-19 positiivseid inimesi. Väike-Maarja vallavalitsus ei saa Terviseametilt andmeid inimese täpsusega (tegemist on isikuandmete kaitsega) ning peame oma tegevusi korraldama vastavalt üldisemale infole. Neid andmeid ei saa ka Rakke kool või lasteaed. Küll saavad inimesed ise meile või koolidele teada anda, et üheskoos elutegevusi ohutumalt korraldada. Pandeemia levimise vältimiseks peame ise maksimaalselt ette mõtlema

ning kindlasti on võimalusi riske minimaliseerida. Samas ei saa ju kõik ainult kodus istuda. Kaugtöö on ainult osaliselt võimalik ning ka koolide nn distanstõppe puhul on palju keerulisi väljakutseid. Haridus- ja teadusministeeriumi hinnangul tuleb 2020. aasta kevadel toimunud distanstõppe puudujääke isegi mitmeid aastaid veel lappida.

Pandeemia ajal on just Päästeamet võtnud ühe juhtiva rolli nii kommunikatsioonis kui ka regionaalsete kriisikomisjonide töös. Kas muud Päästeameti kohustused/tegevused on seetõttu kannatanud? Pigem ei. 2020. aasta oli Päästeametile rekordiline aasta ja seda heas mõttes: väikseim tulekahjude arv ja ka tulekahjus hukkunute arv. Taasiseseisvumise aja väikseim tulekahjus hukkunute arv – 36 (hukkusid 33-s tulekahjus). 2019. aastaga võrreldes hukkus 43 inimest 37-s tulekahjus. Võrreldes kümne aasta tagusega on hukkunute arv vähenenud kaks korda ja kahekümne aasta tagusega neli korda. Siin saab kindlasti kiita Päästeametit, ennetustöö läbiviimist ning ka erinevate kampaaniatega sellele kaasaitamist. Näiteks toetusmeede „Kodud tuleohutuks“ toimub ka 2021. aastal ning eesmärgini jõudmine toimub tihedas koostöös kohalike omavalitsustega. Kui me räägime Eestis palgalõhest, siis ka tuleõnnetustes hukkunute arvus on oma sooline lõhe olemas. 2020. aastal olid koguni 75% hukkunutest mehed. Kõigist fataalsetest tulekahjustest sai alguse 48% hooletust suitsetamisest. Siit võiks järeldada, et kui me tahame, et trend

tuleõnnetustes hukkunute arvu vähenemisele püsiks, siis tuleb Päästeameti töötajatel oma ennetustegevus suunata suitsetamise või vähemalt hooletu suitsetamise vähendamisele. Ehk meie Väike-Maarja Päästekoolis on vaja omandatavat õppekava just sellel teemal veelgi täiendada. Endiselt on probleemiks töötava suitsu- või vingunduri puudumine. Kahjuks puutusime ka meie vallavalitsuses kokku mitmete eluhoonetes toimunud tulekahjudega, kuid õnneks hukkunutega seotuid nende seas ei olnud. Samas tulekahju tagajärgede likvideerimine on raske nii majanduslikult kui ka vaimselt. Ole kena ja palun nüüd tõuse korraks ning vajuta oma kodus paikneva anduri testimise nuppu. Patarei võid Sa ka ennetavalt välja vahetada!

Kas värske reformierakonna ja keskerakonna valitsus toob „õnne õuele“? Eks aega näitab. Tuleb anda aega atra seada. Uues koalitsioonilepingus on palju olulisi tegevusi ka meie omavalitsuse elanike jaoks. Näiteks: töötame välja riikliku programmi regionaalsete investeeringute ja tasakaalustatud arengu tagamiseks kogu Eesti territooriumil. Kindlasti oluline meile kõigile. Täna on olemas kiirelt kasvav nn Tallinna kuldne ring, aga ka Ida-Viru ja Kagu-Eesti sihitud investeringud. Meie siin Lääne-Viru maakonnas ei kuulu kumbagi ning peame ise oma ettevõtlus- ja elukeskkonna arendamisega hakkama saama. Sellel aastal on projektide toetusvõimaluste sõel väga tihe. 2021. aasta veebruaris või märtsis peab Lääne-Viru maakonna omava-

litsuste liit edastama Riigi Tugiteenuste Keskusele ühe (ainult!) projekti piirkondliku konkurentsivõime tugevdamise (PKT) meetmesse. Projekti tegevus peab olema maakonna jaoks oluline, kuid esitatav projekt peab omama ka täielikku valmisolekut koheselt tegevusega alustada. Väike-Maarja valla puhul on meil näiteks võimekus koheselt alustada Väike-Maarja avaliku ruumi korrastamisega (Liivi park, gümnaasiumi ja seltsimaja ümbrus) ning ka Tehno ettevõtlusalal teedevõrgu rajamisega. Kui maakonna kaheksa omavalitsuse seast parim leitakse, siis tuleb sellel projektil konkureerida veel teiste maakondade projektidega. Kokku on üle Eesti kasutada ligikaudu kümme miljonit eurot. Võrdleme seda hetkeks nn Euroopa Liidu õiglase ülemineku fondi vahenditega, millega Eestis saab 340 miljoni euro leevendamaks rohepöördega kaasnevaid mõjusid piirkondades, kus praegu kaevandatakse fossiilseid kütuseid. Me kõik kuulsime, kui suureks hakkas paisuma tüli kui Viru-Nigula vald oleks lülitatud ka abikõlblikuks piirkonnaks ning oleks saanud ka sellest summast oma osa.

3. veebruaril kohtusime koos volikogu esimese Hans Kruusamäega Eesti Vabariigi prsidenti Kersti Kaljulaidiga Väike-Maarjas. Riigijuht rääkis kui oluline on kohalike omavalitsuste võimekuse kasv ning just see loob eeldused täiendavate avalike teenuste viimiseks kodanikule lähemale. Uues koalitsioonilepingus on sees sama põhimõte ning veel lisatud, et uus vabariigi valitsus seisab tugeva kohaliku omavalitsuse eest. Loosung? Elame-näeme, kas ja kuidas need sõnad ka tegudesse jõuavad.

Kui lumekoristusega seotud kulud tühjendavad omavalitsuse eelarveridu, siis teiselt poolt suurendavad need mitmete meie põllumajandusettevõtete talvist sissetulekut. Aga lumest saab ka rõõmu tunda. Loodan, et Sa jõuad koos perega Ebavere, Rakke, Simuna või Avispea suusaradadele ning suurendad sellest saadava rõõmu abil oma immuunsüsteemi vastupanuvõimet.

Eestima sünnipäeval, 24. veebruaril, ole hea ja leia aeg väikeseks jalgsimatkaks Väike-Maarjast Ebavere ja tagasi. Enne seda tule keskväljakule kaema, kes olid meie valla 2020. aasta „Aasta teo“ tegijaks.

Indrek Kesküla
vallavanem

Kaasava eelarve hääletusel noppis enim hääli Eipri tänavavalgustus

Väike-Maarja valla kaasava eelarve hääletuse võiduideeks osutus 164 häälega Eipri Külaseltsi poolt esitatud ettepanek Eipri külasse tänavavalgustuse paigaldamiseks. Kaasavas eelarves on idee teostamiseks kuni 15 000 eurot.

Teiseks jäi Kiltsi aleviku jalgrattaliikluse õppeväljaku rajamine, mida eelistas 71 hääletamisest osavõtnut. Kolmandaks tuli Simuna aleviku keskväljakule skatepargi rajamine 66 häälega.

4.–20. jaanuarini toimunud Väike-Maarja valla kaasava eelarve rahvahääletusel osales 400 inimest, kellest 157 olid mehed ja 243 naised. Hääletaja keskmine vanus oli 47 aastat, vanim hääle andja oli 81 aastane. Kõige aktiivsemad hääletajad olid vanusegruppides 30–39 ja 50–59

aastat. Noorte osalus kaasava eelarve hääletusprotsessis oli passiivne: vanusegrupis 14–15 andis oma toe kaks valijat ja vanusegrupis 16–19 aastat 17 hääletajat.

Ideid kaasava eelarve kasutamiseks sai esitada 19. oktoobrist kuni 22. novembrini. Laekus kuus ettepanekut, mis komisjoni otsusega suunati ka rahvahääletusele. Iga hääletusel osaleja sai toetust avaldada ühe endale meelepärase idee poolt.

Kaasava eelarve menetlus on paljudes maailma riikides, sealhulgas Eestis, kasutatav menetlus eelarve koostamisel, kus kohalikule kogukonnale on antud võimalus kohaliku omavalitsuse eelarve koostamisel teatud summa osas kaasa rääkida.

Ene Preem
arendusnõunik

Väike-Maarja valla 2021. aasta kaasava eelarve statistika, 21.01.2021 kuupäeva seisuga

Hääled ettepanekute lõikes, kasvav järjekord:

	E-hääled	Paberhääled
Idee nr 6. Fotoekspositsioon „Olnust olevale“	7	
Idee nr 2. Väike-Maarja valla koerte jalutusväljak	46	
Idee nr 3. Väike-Maarja aleviku skatepark	46	
Idee nr 1. Simuna aleviku keskplatsile skatepargi rajamine	66	
Idee nr 4. Kiltsi aleviku jalgrattaliikluse õppeväljaku rajamine	71	
Idee nr 5. Valgustatud Eipri	164	

Hääletaja keskmine vanus: 47 aastat

Vanima hääletaja vanus: 81 aastat

Hääletajaid kokku: 400

Hääletajate vanusevahemike jaotus:

14–15-aastased – 2	30–39-aastased – 93	60–69-aastased – 63
16–19-aastased – 17	40–49-aastased – 61	70–79-aastased – 16
20–29-aastased – 43	50–59-aastased – 97	80 ja vanemad – 8

Hääletajate sooline jaotus:

157 – mehed

243 – naised

Rakkes alustas tööd uut tüüpi postiautomaat

Kolmapäevast, 27. jaanuarist hakkas tööle Rakke uus postiautomaat. Kokku paigaldatakse Eesti Post pilootprojekti raames üle kogu Eesti 12 postiautomaati.

Esimese sammuna saab F. R. Faehlmanni tee 15 aadressil asuvast Rakke postiautomaadist kätte saada e-poodidest tellitud kaupa – valides kauba kättesaamiskohaks Rakke postiautomaadi. Nagu juba tuttava pakiautomaadi puhulgi, tuleb paki automaati saabumisel kliendile SMS-sõnum, milles on kirjas uksekood. Kood tuleb sisestada automaadi klahvistikul ja nii saabki klient oma paki kodu lähedalt mugavalt kätte. Automaat on kasutatav 24 tundi päevas seitsmel päeval nädalas.

Postiautomaat on masinana lihtsam kui suured pakiautomaadid linnades ning tal ei ole küljes makseterminali ega muid lisasid. See tähendab, et piloodi ajal ei saa postiautomaadist kätte kaupasid, millel on lunatasu (kauba eest tasutakse selle kättesaamisel) või kokkuleppega, et postikulu maksab saaja kauba kättesaamisel. Neid kaupasid saab küll postiautomaati tellida, kuid piloodi ajal toob postikuller need tellijale koju kätte. Selleks võetakse saajaga ühendust ning lepitakse kokku paki üleandmise aeg ja koht.

Järgmise sammuna plaanitakse automaadid avada kasutamiseks kohalikele ettevõtjatele. Kõi-

gi eelduste kohaselt peaks see juhtuma lähinädalatel – täpne aeg sõltub automaatide tootja poolt tehtavast tarkvaraarendusest, mis luuakse just nimelt postiautomaatide avatud võrgu jaoks.

Postiautomaatide pilootprojekti raames paigaldatakse Eestisse 12 automaati, neist viis Läänerranna valda Virtsu, Varbla, Koonga, Kõmsi ja Lõpe asulatesse. Ülejäänud seitse automaati paigaldatakse mujale üle Eesti (Tõstamaa, Veriora, Kolga-Jaani, Võhma, Rakke, Roobuka, Luunja). Kõigis asukohades testib ettevõtte teenuste osutamist, et õppida koos omavalitsuse ja ettevõtjatega, mida inimesed tegelikult vajavad.

Läänerranna vallas testitakse muuhulgas ka automaadi kasutust posti jaotuspunktina, et post elanikele kiiremini postkastidesse jõuaks. See tähendab, et postiautomaatidesse pannakse piirkonna post, sorteeritud selle küla (või lähikonna) kanderingide järgi. Kirjakandjad saavad seejärel võtta automaadist juba sorteeritud posti ning toimetada piirkonna postkastidesse. See võib tulevikus olla võimalus nn tööampsudeks ja lisatööks kohalikele inimestele, kes täismahus kirjakandjatööd ei soovi, kuid oma küla posti oleksid valmis laiali kandma.

Postiautomaadi eesmärk on maainimeste saadetiste ja (posti)teenuste lihtsam kättesaami-

ne – ning uute võimaluste avamine kohalikuks teenusepakkumiseks. Tegu on Eesti Posti testprojektiga, kus koos valla, kohalike ettevõtja ja loomulikult kõigi klientidega katsetatakse võimalusi, kuidas viia posti- ja pakiteenus maal uuele tasandile. Katsetame ka uut tüüpi, väiksemat ja lihtsamat automaati. Ühe võimalusena võiksid postiautomaadid tuua kogukonda erinevaid ringlusteenuseid nagu raamatulaenus, kingaparan-dus, keemiline puhastus ja muud, mis eeldavad asjade edasi-tagasi saatmist.

Eesti Post on arvutanud, et postiteenus oleks Eesti inimestele mõistlikult lähedale toodud siis, kui postiautomaat oleks igas vähemalt 150 elanikuga külas või alevis. See tähendaks üle Eesti umbes 1000 postiautomaadi paigaldamist ja tegu on väga suure investeeringuga, milleks oleks vaja ka riigi tuge.

Tasub tähele panna, et tegu on just posti-, mitte pakiautomaadiga! Kolmanda sammuna hakkab postiautomaat pakkuma lisaks tavapärasele pakiteenusele ka muid (posti)teenuseid. Nii et põhjust postiautomaatidest ja pakutavatest teenustest ka edaspidi kirjutada on kindlasti veel. Seniks head kasutamist juba käivitatud teenuste osas!

Postiautomaat on kaunistatud kohaliku kihelkonnamuustrilise triibuga. Foto Helen Potman

ELANIKE ARV VÄIKE-MAARJA VALLAS 2021. AASTA 1. VEEBRUARIL – 5822

Vallavalitsuses

VALLAVALITSUSES 06.01.2021

KESKKONNALO A VÄLJASTAMISE KORRALDUSE EELNÕULE ARVAMUSE ANDMINE

- otsustati anda arvamus Keskkonnaameti poolt esitatud vee erikasutuse keskkonnavala nr KL-509496 andmise kohta tehtava otsuse ja loa eelnõu kohta: 1) mitte lisada keskkonnavala nr KL-509496 nõuet hiljemalt 01.02.2021, esitada Nõmme Veskijärvest setete eemaldamise tööde tegevuskava;
- 2) mitte lisada keskkonnavala nr KL-509496 nõuet, esitada hiljemalt 01.06.2021 Nõmme Veskijärve paisu ehitustehnilise seisukorra hindamiseks hüdrotehnilise ehitise ekspertiisiandmeid;
- 3) mitte lisada keskkonnavala nr KL-509496 nõuet hiljemalt 30.09.2025 Nõmme Veskijärvest setted eemaldada; mitte lisada keskkonnavala nr KL-509496 nõuet enne setete eemaldamist, esitada keskkonnavala nr KL-509496 muutmise taotlus;
- 4) algatada Nõmmeveski tee kinnistu koos Nõmme Veskijärve paisuga üle andmine Eesti Vabariigi omandisse.

KOHA-AADRESSI MÄÄRAMINE

- määrati katastriüksuse 92702:004:0471 koha-aadressiks Nurme tn 20 Kirsimäe Ebavere küla;
- määrati katastriüksuse 92702:004:0584 koha-aadressiks Nurme tn 22 Priidu Ebavere küla.

KATASTRIÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE

- määrati Rakke alevikus Mäe tn 1 asuva katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed:
 - Mäe tn 1 Rakke alevik, sihtotstarbega elamumaa;
 - Mäe tn 1a Rakke alevik, sihtotstarbega elamumaa.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusluba abihoone püstitamiseks asukohaga Ebavere küla, Pärnamäe.

VALLAVARA KASUTUSSE ANDMINE

- otsustati anda üürile ruumid nr 1, 2, 3 (üldpind 40 m2) aadressil Tamsalu mnt 1, Väike-Maarja alevik (Tehno hoone) 11.01.–10.07.2021.

VALLAVALITSUSES 13.01.2021

KATASTRIÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE

- määrati Tammiku külas asuvate Kavaleri, Eve ja Eve juurdelõige katastriüksuste ümberkruntimise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Eve, sihtotstarbega elamumaa ja Kavaleri, sihtotstarbega maatulundusmaa;
- määrati Emumäe külas asuva Põllu-Jüri katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Põllu-Jüri, sihtotstarbega maatulundusmaa; Põllu-Jüri, sihtotstarbega maatulundusmaa; Põllunurga, sihtotstarbega maatulundusmaa; Pärna tee, sihtotstarbega transpordimaa; Villakvere tee, sihtotstarbega transpordimaa.

ERASTAMISENETLUSE LÕPETAMINE JA HOONESTUSÕIGUSE SEADMISE EELTOIMUMINGUD

- otsustati jätta hoonestusõiguse seadmise eesmärgil Raekülas asuv Vana-Salmisto katastriüksus riigi omandisse.

LIKLUSPINDADELE KOHANIME MÄÄRAMINE, EBABERE KÜLA KAARMA PIIRKOND

- määrati Ebavere külas asuvatele teedele liikluspindade kohanimed ja ruumikujud vastavalt korralduse lisaks olevatele asendiplaanidele: Metalli tänav, Tööstuse tänav ja Tehase tänav.

NÕUETE JA ETTEMAKSUDE MAHAKANDMINE

- kinnitati lootusetute nõuete bilansist mahakandmine seisuga 31.12.2020 summas 142 780,82 eurot;
- kinnitati ettemaksude tuluks kandmine seisuga 31.12.2020 summas 68,58 eurot.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusluba Reinpaul OÜ-le autopesula püstitamiseks asukohaga Ebavere küla, Parkla.

SOTSIAALTOETUSTE ERALDAMINE

- eraldati sotsiaaltoetust neljale taotlejale kokku summas 322 eurot;
- otsustati tasuda osaliselt OÜ Jõgeva Sotsiaalkeskuse Elukaar kohatasu ühe koha maksumus arvete alusel kuni 150 eurot ühes kalendrikuus ajavahemikul 01.01.2021–31.12.2021.

TOETUSTE ERALDAMINE

- nõustuti toetuse eraldamisega: Lääne-Virumaa Suurte Perede Ühendusele summas 200 eurot ja Lääne-Virumaa Vähihaigete Ühendusele summas 100 eurot.

RASKE JA SÜGAVA PUUDEGA LASTELE RAHALISTE VAHENDITE KASUTAMINE ABIVAHENDI OSTMISEKS

- nõustuti isikule abivahendi ostu kompenseerimisega summas 1500 eurot.

KILTSI PÕHIKOOLI ARENGUKAVA KINNITAMINE, MÄÄRUSE EELNÕU VOLIKOGULE

- otsustati teha määruse eelnõus vajalikud täiendused ja arutada peale seda määruse eelnõu vallavalitsuses uuesti läbi.

VÄIKE-MAARJA VALLA HUVIHARIDUSE JA HUVITEGEVUSE KAVA KINNITAMINE

- kinnitati Väike-Maarja valla huvihariduse ja huvitegevuse kava.

VALLAVALITSUSES 20.01.2021

KORRALDUSE KEHTETUKS TUNNISTAMINE

- tunnistati kehtetuks vallavalitsuse 09.12.2015 korraldus nr 520 „Maa ostueesõigusega erastamise eeltoimingud“.

PEREMEHETU EHITISE HÕIVAMINE

- otsustati esitada volikogu istungile kaks volikogu otsuse eelnõud „Peremehetu ehitise hõivamine“, mis puudutavad Simuna alevikus Rakke mnt 3 katastriüksusel asuvat 7-korterilist elamut ja kuuri ning Pikevere külas Kase katastriüksusel asuvat 8-korterilist korterelamut ja kõrvalhoonet.

HOOLEKANDEASUTUSSE HOOLDAMISELE SUUNAMINE

- suunati kaks isikut üldhooldusteenusele.

KESKKONNALO A TAOTLUSELE ARVAMUSE ANDMINE

- nõustuti Osahingule Äntu Farm tähtjatu

keskkonnavala väljastamisega.

HAJAASUSTUSE PROGRAMMI HINDAMISKOMISJONI MOODUSTAMINE, EELISTATUD SIHTRÜHMA JA VALDKONDADE PRIORITEETSUSE MÄÄRAMINE

- moodustati hajaasustuse programmi nõuetele vastavate taotluste hindamise ja rahastamise ettepanekute tegemiseks komisjon koosseisus: komisjoni esimees Indrek Kesküla, liikmed: Ene Preem, Ene Kinks, Piret Lükk ja Leie Nõmmiste;
- määrati kohaliku omavalitsuse eelistatud siht-rühmaks sügava, raske ja keskmise puudega isikud;
- seati hajaasustuse programmist toetatavate valdkondade prioriteetsus: I prioriteet – veesüsteemide valdkond, II prioriteet – kanalisatsioonisüsteemide valdkond, III prioriteet – juurdepääsuteede valdkond, IV prioriteet – autonoomsete elektrisüsteemide valdkond.

AUDIITORI MÄÄRAMINE, OSAÜHING PANDIVERE VESI

- määrati Osahing Pandivere Vesi 2020, 2021 ja 2022 majandusaasta aruannete auditeerijaks Audest Audiitorteenuste Osahing. Osahing Pandivere Vesi tegevjuhil sõlmida Audest Audiitorteenuste Osahinguga leping vastavalt esitatud hinnapakkumusele audiitorteenuse osutamiseks.

VALLAVALITSUSES 27.01.2021

EHITISE TEENINDAMISEKS VAJALIKU MAA MÄÄRAMINE

- määrati Kiltsi alevikus asuvaid ehitisi (elamu, kuur) teenindavaks maaks Liiduri tn 19 katastriüksus vastavalt korralduse lisaks olevale asendiplaanile.

KOHA-AADRESSI MÄÄRAMINE

- määrati Ebavere külas Metalli tänava ääres asuvate katastriüksuste koha-aadressid Metalli tn 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 12 ja 14;
- määrati Ebavere külas Tehase tänava järgi katastriüksuste koha-aadressid Tehase tn 1, 4, 10, 12, 12a ja 14;
- määrati Ebavere külas Tööstuse tänava ääres asuvate katastriüksuste koha-aadressid Tööstuse tn 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 15a, 16, 17, 20 ja 22.

KATASTRIÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE

- määrati Eipri külas asuva Toomahansu katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Toomahansu, sihtotstarbega elamumaa ja Toomasalu, sihtotstarbega maatulundusmaa;
- määrati Pikevere külas asuva Tooma katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Tooma, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Toomatöökoja, sihtotstarbega tootmismaa;
- määrati Liigvalla külas asuva Kala katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Kala, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Kalapõllu, sihtotstarbega maatulundusmaa;
- määrati Liigvalla külas asuva Teedla katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Teeristi, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Üle-tee, sihtotstarbega maatulundusmaa.

SOTSIAALKORTERI ÜÜRILE ANDMINE

- eraldati kolmele taotlejale sotsiaalkorter.

VÄIKE-MAARJA VALLA KAASAVA EELARVE

HÄÄLETUSTULEMUSTE KINNITAMINE

- kinnitati 2021. aasta kaasava eelarve hääletustulemused: Valgustatud Eipri 164 häält, Kiltsi aleviku jalgrattaliikluse õppeväljaku rajamine 71 häält, Simuna aleviku keskväljakule skatepargi rajamine 66 häält, Väike-Maarja aleviku skatepark 46 häält, Väike-Maarja valla koerte jalutusväljak 46 häält ja Fotoekspositsioon „Olnust olevale“ 7 häält.

HOOLDAJATOETUSE MAKSMISE JÄTKAMINE

- nõustuti hooldajatoetuse maksmisega kolmele isikule.

SOTSIAALTOETUSTE ERALDAMINE

- nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse maksmisega valla eelarve vahenditest neljale taotlejale kokku summas 650 eurot;
- nõustuti Rakvere Lille Kodu päevakeskuse osalustasu kompenseerimisega AS Hoolekandeteenused arvete alusel, 60 eurot kuus, kuni 31.12.2021;
- nõustuti lasteaia toiduraha ja kohata-su kompenseerimisega 2020/2021. õppeaastal, ajavahemikul 01.01.–30.06.2021, kaheksale lapsele;
- nõustuti lasteaia toiduraha kompenseerimisega 2020/2021. õppeaastal, ajavahemikul 01.01.–30.06.2021, ühele lapsele.

RAHALISTE VAHENDITE KASUTAMINE

ABIVAHENDI OSTMISEKS

- nõustuti lapsele abivahendite ostu tasumisega. Toetus maksta välja esitatud arve alusel.

SOTSIAALTOETUSE ERALDAMISEST KEELDUMINE

- otsustati mitte nõustuda sotsiaaltoetuse eraldamisega ühele taotlejale.

KASUTUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati kasutusluba Elering AS-le alajaama juhtimishoone kasutamiseks aadressil Ebavere küla, Väike-Maarja alajaam;
- väljastati kasutusluba B-seadmete OÜ-le päikeseelektriajaama kasutamiseks aadressil Rastla küla, Kandle.

RAIELOA ANDMINE

- nõustuti Kiltsi alevikus Pikk tn 2 kinnistul raadamistöödega heakorra tagamise eesmärgil.

VÄIKE-MAARJA VALLA 2021. AASTA EELARVE VASTUVÕTMINE, II LUGEMINE – MÄÄRUSE EELNÕU VOLIKOGULE

- otsustati edastada määruse eelnõu „Väike-Maarja valla 2021. aasta eelarve vastuvõtmine“ volikogule II lugemiseks.

VÄIKE-MAARJA VALLAVOLIKOGU MÄÄRUSE (VALLAVARA VALITSEMISE KORD) MUUTMINE, EELNÕU VOLIKOGULE

- otsustati edastada määruse eelnõu „Väike-Maarja Vallavolikogu määruse muutmine“ volikogule.

KILTSI PÕHIKOOLI ARENGUKAVA KINNITAMINE, MÄÄRUSE EELNÕU VOLIKOGULE

- otsustati edastada määruse eelnõu „Kiltsi Põhikooli arengukava kinnitamine“ volikogule.

Korraldatud jäätmeveo eesmärk on tagada mõistliku hinna ja tingimustega jäätmeveoteenus kõigile Väike-Maarja valla jäätmevaldajatele, vähendada prügistamist ja jäätmete põletamist ning tagada jäätmetes sisalduva materjali uuesti kasutusele võtmine (jäätmete ringlussevõtt). Korraldatud jäätmeveoga liidetakse kõik hoonestatud kinnistud, mis pole korraldatud jäätmeveost vabastatud või liitunud ühiskonteineriga teisel Väike-Maarja valla kinnistul.

Uuel korraldatud jäätmeveo perioodil toimub neli suurt muudatust:

- ## KORRALDATUD JÄÄTMEVEO SAGEDUSEST

Korraldatud jäämekäitlusteenuse sagedus lepitakse kokku vedaja ja jäätmevaldaja vahel sõlmi-

BIOLAGUNEVATE KÖÖGI- JA SÖÖKLAJÄÄTMETE KOGUMISEST

Biojäätmel jagunevad kaheks: biolagunevad aia- ja haljastusjäätmel ning biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmel. Vastavalt Väike-Maaria jätme-

PAKENDID		
SEGAPAKEND	PAPP- JA PABERPAKEND	BIOJÄÄTMED
Loputa vajadusel kergelt, et ei määriks teisi pakendeid ja kotti. Jäta korgid-kaaned peale.	Voldi suured papist pakendid kokku või rebi tükkideks, nii võtavad nad vähem ruumi. Veendu, et materjal on puhas ja kuiv.	Biojäätmed pane konteinerisse lahtiselt, paberkotis või täielikult biolaguneva ja komposteeruva kotiga.
SOBIB	■ Kilekotid ja pakkekile ■ Toote ümber olnud penoplast ■ Kosmeetika- ja hooldustoodete ning tarbekaupade pakendid ■ Leiva ja saia kotid, singi ja juustu pakendid ■ Salatikarbid ■ Konservikarbid ■ Alumiiniumpurgid ■ Metallkorgid ja -kaaned ■ Piima- ja piimatoodete, mahla- ning veinipakendid	■ Pappkastid ja -karbid ■ Paberkotid ■ Pakkepaber ■ Kleelintidega pappkastid ■ Ajalehed, ajakirjad, raamatud ■ Joonistusmaterjal
EI SOBI	Küpsetusmaterjal Toodet sisaldav pakend Plastist mänguasjad Kodukeemia, liimi-, värvi- ja teisi ohtlikke aineid sisaldavaid pakendid Mähkmehed, hügieenisidemed, kondoomid Pandimärgisega pudelid Plastist ja kummist tooted, mis ei ole pakendid Ehitusmaterjalid	Tavalised kilekotid, toidupakendid Kassiliiv, tuhk, suitsukonid Vedelad toidujäätmed, toiduõli, suured kondid Kiletatud või vahatatud pinnaga või kileaknaga paberkotid Küpsetusmaterjal Vanad ravimid Mähkmehed, hügieenisidemed Tolmuimejakotid Kunstlilled, küünlad Lille- ja salatipoti

Neil jäätmevaldajatel, kellel pole kohustus köögi- ja sööklajajätmeid jäätmevedajale üle anda, tahan südamele panna, et enne uue perioodi alustamiseks läbi, kas suudate ja soovite omal kinnistul köögi- ja sööklajajätmeid ise kompostida või on mõistlikum need jäätmevedajale üle anda. Kui soovite oma kinnistul biolagunevaid köögi- ja sööklajajätmeid ise kompostida, siis seda tuleb teha nii, et kompostimisnõu oleks kahjurite eest kaitsitud, kinnine, naaberkinnistust vähemalt 1,5 m ja toimub aeroobne lagunemisprotsess, st lõpuks peab valminud kompost olema aiamaal kasutatav.

Näen oma kodus kui keeruline on biolagunevate köögi- ja sööklajätmete õige kompostimine eriti just sügisel ja talvel. Neid jäätmeid tekib meie peres päris palju ja nii on kompostikasti juures mureks närilised, olematu lagunemisprotsess ja tekkiv ebameeldiv hais. Toon välja loetelu, mida kompostimisnõusse ei ole mõistlik panna ja mida üldse ei tohi panna. Info on võetud internetist <https://kompostiljon.ee> kodulehelt, kust leiab soovi korral veel väga huvitavat lugemismaterjali ja videodid kompostimise kohta.

PIGEM ÄRA PANE KOMPOSTIMISNÕUSSE!

Tomatitaimede lehti ja varsi pärast korjeaja lõppu – need kannavad haiguseid ja parem on need põletada grillahjus või välikaminas.

Jäätmeliik	Mahuti (m3)	Graafikujärgne tühjendus	Graafikuväline tühjendus (tellimisel)	Konteineri rent (kuus)	Konteineri müük
Olmejäätmed	kilekott kuni 0,05*	2,57	3,86	-	-
	Ettemakstud jäätmekott* 0,1	4,01	6,02	-	-
	80L konteiner	3,20	4,80	3,20	50,00
	140L konteiner	3,54	5,30	3,54	50,00
	240L konteiner	3,98	5,96	3,98	65,00
	370L konteiner	4,84	7,26	4,84	135,00
	600L konteiner	6,28	9,42	6,28	-
	660L konteiner	6,91	10,37	6,91	240,00
	770L konteiner	7,39	11,09	7,39	245,00
	800L konteiner	7,68	11,52	-	-
	1100L konteiner	9,60	14,40	9,60	270,00
	1500L konteiner	11,78	17,66	11,78	550,00
	2500L konteiner	17,45	26,17	17,45	770,00
	4500L konteiner	27,48	41,22	27,48	1045,00
Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	80L konteiner	1,28	1,92	3,20	75,00
	140L konteiner	1,42	2,12	3,54	75,00
	240L konteiner	1,58	2,36	3,98	99,00
Paber ja kartong	240L konteiner	0,80	1,20	3,98	99,00
	600L konteiner	1,26	1,88	-	-
	660L konteiner	1,38	2,06	6,91	360,00
	770L konteiner	1,48	2,22	7,39	360,00
	800L konteiner	1,54	2,30	-	-
	1100L konteiner	1,92	2,88	9,60	405,00
Segapakend	240L konteiner	0,80	1,20	3,98	99,00
	600L konteiner	1,26	1,88	-	-
	660L konteiner	1,38	2,06	6,91	360,00
	770L konteiner	1,48	2,22	7,39	360,00
	800L konteiner	1,54	2,30	-	-
	1100L konteiner	1,92	2,88	9,60	405,00

muudatusi

Männiokkaid – rohke vaigusisalduse tõttu ei lagune.

- ÄRA KINDLASTI KOMPOSTRISSE PANE!**
- Umbrohutõrjevahendeid – mulla kaudu jõuavad inimesele kahjulikud kemikaalid ka toitu ning Sinu organismi.
- Mürgiseid aineid – mulla kaudu jõuavad mürgid ka toitu ning Sinu organismi.
- Kodukeemiat, sealhulgas nõudepesuvahendeid – seal leiduvad inimese organismile kahjulikud ained jõuavad mullal kasvavate taimede kaudu ka inimese organismi.
- Ravimeid – mulla kaudu jõuavad ravimijäägid Sinu ja Sinu lähedaste organismi.
- Grillahjusütt (kuna see on immutatud mürgiste ainetega).
- Tolmuimejakotte – seal leiduv prügi ei sobi kompostimiseks.
- Plastikut – see ei lagune looduses korralikult ega ole orgaaniline ning kompostides tervisele hea, sest sisaldab palju erinevaid kemikaale.
- Kummi.
- Nahka.
- Sigaretikonisid.
- Läikepaberil ajalehti ja ajakirju, sest need on immutatud erinevate kahjulike keemiliste ainetega.
- Klaasi.
- Info võetud: <https://kompostiljon.ee>.

PABERI JA KARTONGI KOGUMISEST

Paber ja kartong tuleb kõigil jäätmevaldajatel koguda muudest jäätmetest eraldi.

Väike-Maarja, Rakke, Simuna ja Kiltsi alevikes ning Vao ja Triigi külates kortermajad, kus on kümme või enam korterit, peavad andma paberi ja kartongi jäätmevedajale. Kõik valla asutused, ettevõtted ja väiksemad elamud võivad anda paberi ja kartongi jäätmevedajale (suuremates kohtades) või viia avalikesse kogumiskonteineritesse või jäätmejaamadesse.

Paberi ja kartongi konteinerisse võib panna: ajalehed, ajakirjad, raamatud, pappkastid ja karbid, paberist ja papist pakendid.

SEGAPAKENDI KOGUMISEST

Pakendid ja pakendijäätmed tuleb samuti koguda muudest jäätmetest eraldi. Korraldatud jäätmeveo raames saavad Väike-Maarja, Rakke, Simuna ja Kiltsi alevikes ning Vao ja Triigi külade jäätmevaldajad segapakendid jäätmevedajale üle anda. Kõik teised saavad segapakendid viia avalikesse kogumiskonteineritesse või Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamadesse.

Segapakendi konteinerisse võib panna: metallpakendid (konservikarbid, metallkaaned, joogipurgid jne), plastpakendid (joogipudelid, kanistrid, jogurtitopsid, võikarbid, puhtad õli-, ketšupi- ja majoneesipudelid, puhtad šampoonipudelid, plastkarbid, puhtad ja tühjad kilekotid jne), klaaspakendid (klaasist pudelid ning purgid ja muud klaaspakendid) ja tetrapakendid (mahla, piima, jogurti ja muud puhtad tetrapakendid).

NB! Alates 1. maist saab jäätmemajadesse panna ainult segapakendijäätmeid.

Leie Nõmmiste
keskkonnanõunik

TEADE!

1. maist algab Väike-Maarja vallas uus jäätmeveo periood ja senised teenuse tingimused muutuvad. Tingimuste tutvustamiseks toimuvad valla erinevates piirkondades jäätmeteemalised infotunnid. Kohal on nii valla kui ka Ragn-Sells ASi esindajad. INFOTUNNIID TOIMUVAD:

16. märtsil kl 18.00	Väike-Maarja seltsimajas
23. märtsil kl 16.00	Kiltsi rahvamajas
23. märtsil kl 18.00	Rakke kultuurikeskuses
30. märtsil kl 16.00	Triigi spordihoones
30. märtsil kl 18.00	Simuna rahvamajas

NB! Palume kõigil, kellele on Väike-Maarja vallavalitsuse korraldusega antud perioodil 01.05.2016–30.04.2021 õigus ühismahuti kasutamiseks või perioodiliseks liitumiseks, võtta ühendust keskkonnanõunik Leie Nõmmistega tel 329 5756 või e-post leie@v-maarja.ee. Soovime teada, kas te jätkate ühismahuti kasutamist või perioodilist liitumist ka uuel perioodil ajavahemikul 01.05.2021–30.04.2026.

Eelmise aasta „Värvid valda!“ kampaania käigus uue värvikuue saanud elamu Nadalama külas. Foto Ene Preem

Värvikampaania muudab kodud kaunimaks

Väike-Maarja vallavalitsus kuulutas taas välja „Värvid valda!“ kampaania ja hakkab osaleda soovijailt taotlusi vastu võtma märtsikuu algusest.

Kampaania “Värvid valda!” eesmärk on ehitiste fassaadide ja piirdeade värvimisega Väike-Maarja valla avaliku ruumi visuaalse pildi korrastamine ja meeldiva elukeskkonna loomine.

Tänavu saavad kampaanias osaleda kõik füüsilised või juriidilised isikud, kelle alaline elukoht Eestis rahvastikuregistri või juriidiline aadress äriregistri andmetel on Väike-Maarja vallas.

Kampaanias osalemiseks tuleb ehitise omanikul või volitatud esindajal esitada Väike-Maarja vallavalitsusele kirjalik taotlus, mille vormi leiab valla veebilehelt. Toetuse taotlusele tuleb ehitise seisukorra fikseerimiseks lisada fotod värvitavast ehitisest ja juhul, kui kampaanias osalejaks on korteriühistu, ka üldkoosoleku otsus värvimistööde teostamiseks.

Toetuse taotlusi saab esitada 1.–31. märtsini 2021.

Taotlus koos lisadega tuleb esitada Väike-Maarja vallavalitsusele e-posti aadressile valitus@v-maarja.ee või Pikk 7, Väike-Maarja alevik 46202.

Eelmise aasta kogemus näitas, et toetust kiputakse küsima tunduvalt rohkem, kui tegelikult hiljem värvimistööde teostamiseks kulusid tehakse. Seetõttu tasub enne taotluse esitamist välja arvestada värvitav pind ja võtta mõnest viimistlusvahendist müüvast kauplusest esialgne hinnapakkumine või teha vastavad arvutused ise.

Kampaanias „Värvid valda!“ osalemise tingimustes on tehtud mitmeid muudatusi. Näiteks ei saa kinnistule, kuhu on kampaania „Värvid

valda“ raames toetust eraldatud, toetust taotleda toetuse saamise aasta järgneva viie kalendriaasta jooksul. Samuti peab taotleja enne värvimistööde teostamist kooskõlastama ehitusnõunikuga Väike-Maarja, Rakke, Simuna ja Kiltsi aleviku territooriumil asuva ehitise fassaadi ja/või piirdeaia värvilahenduse.

Taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb vallavalitsus üldjuhul 30 kalendripäeva jooksul taotluste esitamise lõppkuupäevast.

Kampaanias osalevate ehitiste hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumitest:

- 1) ehitise atraktiivsus, asukoht ja kaugus avalikult kasutatavast teest või tänavast;
- 2) kavandatava tegevuse vajadus ja kulude põhjendatus.

Kampaania tingimustega ei piirata ega suunata osaleja eelistusi värvitootjate ja edasimüüjate valikul.

Abikõlblikeks kuludeks on fassaadi puhastus- ja viimistlusvahendite (välisvärvid, puidukaitselahendid, lahustid, pesu- ja puhastusvahendid) ja töövahendite (pintslid, värvirullid, erinevad harjad, liivapaberid, teibid, kraapraudad, värvikausid) ostmise ning värvimistööde teostamiseks vajalike seadmete (tõstukid, tellingud, jne) rentimine.

Kampaanias osalenud ja tähtsajaks värvimistööd lõpetanud isikule hüvitatakse kuni 70% tehtud kulude maksumusest, kuid mitte rohkem kui 1000 eurot.

Toetus makstakse välja pärast taotluses märgitud tööde lõpeta mist ja kuluaruande esitamist.

Lisainfo: Ene Preem, tel 329 5766 või 523 9550, e-post ene.preem@v-maarja.ee.

Korteriühistud saavad hoovide korrastamiseks toetust taotleda

Korteriühistutel on juba kolmandat aastat võimalik taotleda Väike-Maarja Vallavalitsuselt toetust kortermajade hoovide heakorramiseks.

Toetust saavad kõik Väike-Maarja vallas tegutsevad korteriühistud taotleda:

- 1) sissesõiduteede parendamiseks;
- 2) rataste ja sõiduautode parkimiskohtade rajamiseks või parendamiseks;
- 3) jalakäijate ala, sealhulgas haljas- või puhkeala rajamiseks või parendamiseks;
- 4) prügmaja või prügikonteinerite platsi rajamiseks või parendamiseks;
- 5) abihoonde ehitamiseks, rekonstrueerimiseks või lammutamiseks.

Tänavune kevad toob kaasa mitmeid muudatusi korraldatud jäätmeveos. Muudatused puudutavad ka kortermaju, mille elanikel tuleb senisest suuremat tähelepanu hakata pöörama jäätmete liigiti kogumisele. Näiteks tuleb Väike-Maarja, Rakke ja Simuna alevikes ning Vao ja Triigi külates asuvates alates kümne korteriga kortermajades hakata lisaks olmejäätmetele eraldi jäätmemahutitesse koguma biolagunevaid köögi- ja sööklajajäätmeid ning paberit ja kartongi. Sellest tulenevalt on vallavalitsus tänavu seadnud „Hoovid korda!“ kampaanias prügmajade ja prügikonteinerite platside rajamiseks või parendamiseks tehtavate investeeringute toetamise prioriteediks ja seetõttu tasub korteriühistutel kaaluda toetuse taotlemist prügmaja ehitamiseks või näiteks süvamahutite ostmiseks ja paigaldamiseks.

Toetuse taotlusi saab esitada 1.–31. märtsini 2021. Taotluse vormi leiab valla veebilehelt.

Taotlusele tuleb lisada:

- 1) korteriomanike üldkoosoleku

Prügikonteinerite plats koos süvamahutitega. Foto Ragn-Sells

Väike-Maarja tervisekeskuse prügmaja. Foto Kristel Kitsing

või põhikirjast tulenevate volituste alusel juhataste protokolliga koopia, mis sisaldab otsust hoovi heakorramiseks vajaliku töö teostamise kohta;

- 2) kinnistu plaan kavandatava töö asukoha skeemiga;
- 3) fotod kavandatava töö asukohast enne tööde algust;
- 4) vajaduse korral asjakohased kooskõlastused või nõusolekud kavandatava töö tegemiseks;
- 5) ühistootluse esitamisel kinnistus nõusoleku kohta ühistootluse esitamiseks;
- 6) hinnapakkumised.

Taotlus koos lisadega tuleb esitada Väike-Maarja Vallavalitsusele e-posti aadressil valitus@v-maarja.ee või Pikk 7, Väike-Maarja alevik 46202.

LISAINFO

Toetust antakse taotlejale kuni 50% ulatuses kavandatavate tegevuste maksumusest.

Maksimaalne toetus ühe taotleja kohta on 3000 eurot aastas. Ühistootluse korral 6000 eurot aastas.

Toetust eraldatakse ühe taotleja kohta üks kord eelarveaasta jooksul.

Taotleja peab saama üldjuhul vähemalt kahelt pakkujalt hinnapakkumise, mis vastab kavandatava tegevuse kirjeldusele. Juhul kui projekti maksumus on väiksem kui tuhat eurot, on taotleja kohustatud saama vähemalt ühe hinnapakkumise.

Tähtsajaks laekunud taotlusi hindab vallavalitsuse moodustatud hindamiskomisjon.

Toetuse kasutamise aeg on kuni üks aasta alates lepingu sõlmimisest.

Lisainfo: Ene Preem, tel 329 5766 või 523 9550, e-post ene.preem@v-maarja.ee.

SAAME TUTTAVAKS

Vallavalitsusse asus tööle uus sotsiaaltöötaja

4. jaanuarist alustas Väike-Maarja alevikus sotsiaaltöötajana tööd Merje Sapelson (43).

Merje lapsepõlv on möödunud Pikeveres. Ta on õppinud Kiltsi Põhikoolis ja Tabivere Keskkoolis ning hooldaja eriala omandanud Paide Kutsehariduskeskuses.

Kasvades üles suures peres, õppis Merje teisi austama ja toetama ning sarnaseid väärtuseid kannab ta edasi ka oma peres. „Olen oma kahte last ning ühte lapselast kasvatanud just nende põhimõtete vaimus. Seda tegin ma kolm aastat ka oma kolmandat last hooldades. Kahjuks sai vähk meist võitu,“ märkis Sapelson.

Kodukanti naastes alustas Merje tööd Aavere hooldekodus hooldajana, pärast selle võimaluse kadumist teenis leiba laohoidjana.

Vabal ajal meeldib Merjele looduses jalutada, juurvilju ja marju kasvatada. „Mainimata ei saa jätta ka tõsiasja, et armastan koduloomi,“ lisas ta täiendavalt.

Sotsiaaltöötaja ameti võttis Merje vastu, sest hoolib inimestest ja soovib neid aidata. „Mulle meeldib hoolealustega tegeleda ja suhelda. Seega ei jää üle muud, kui hoolsalt tööle hakata. Töö ei karda tegijat!“ sõnas ta entusiastlikult.

Merje Sapelson. Foto Kristel Kitsing

Villo Mürsepal võttis teatepulga üle Heli Aade

11. jaanuarist töötab Väike-Maarja vallavalitsuse ehitusnõuniku ametikohal Eesti Kunstiakadeemia haridusega sisearhitekt Heli Aade. Sügava „beetonist jalajälje“ jätnud ja mitmete objektide seas ka Väike-Maarja keskvaljaku ja tervisekeskuse valmimise eest hea seisnud Villo Mürsepal siirdus pensionile.

Aade on 16 aastat töötanud sisearhitektina eraettevõttes. Ta on lõpetanud Eesti Kunstiakadeemias arhitektuuri konservimise ja restaureerimise täiendõppe ning füüsilise ja vaimse pärandi väärtustamine, hoidmine ja kaitsmine on olnud tema suur kire ja hõlmanud suure osa igapäevatööst. „See on olnud missioon, mitte lihtsalt äraelamise viis,“ märkis ta selgituseks.

16 aastat sisearhitektina eraettevõtluses ja töömeetodilt üksik hunt olnud naine soovis olla parim versioon endast. „Oli aeg liikuda kollektiivi ja ümbritseta ennast spetsialistidest kolleegidega, kellega olla heas dialoogis,“ selgitas Aade, lisades, et peab protsessi väga oluliseks ja suhtub teekonda omamoodi religioosse tõsidusega.

Aade sooviks on kaasa aidata Väike-Maarja valla esteetilise ja inimsõbraliku elukeskkonna loomisele.

Temaga saab kontakti numbril 329 5768, e-postil: heli.aade@v-maarja.ee.

Kalmistumeistrina toimetab Väike-Maarjas Heili Talpsepp

18. jaanuarist asus pensionile siirdunud Ruth Palmiste asemel Väike-Maarja kalmistumeistrina tööle Heili Talpsepp.

Heili on kaks aastat hooldanud Väike-Maarja suvelilleda ampeid ning püsikute peenraid. Ta on aastal 2001 lõpetanud Räpina Kõrgema Aianduskooli aianduse eriala ning kohe lõpetamas sama kooli maastikuehitaja eriala.

„Kui inimestel on kalmukujundusse sobilike taime või hoolduse osas nõu vaja, siis aitan meeleldi,“ sõnas Talpsepp ja soovitas seejuures kohutumiseks eelnevalt ette helistada ning kohtumise kokku leppida, sest uues kalmistumeistri kontoris ei pruugi ta alati kohal olla.

Kalmistumeistri põhiülesanneteks on Väike-Maarja kalmistul töö korraldamine, sh matmiskohtade jaotamine ja süstematiseerimine, registreerimine jne.

Väike-Maarja kalmistumeistri uus kontor asub Tehno tn 5 (endises jäätmejaama kontoris). Heili Talpsepaga saab kontakti numbril 516 1809 või e-postil heli.talpsepp@v-maarja.ee.

Heili Talpsepp. Foto Leie Nõmmiste

Luule Matrov siirdus väljateenitud puhkusele

Luule Matrov on meie valla eakate ja erivajadustega inimeste heaolu ja elukvaliteedi eest seisnud pea 30 aastat. Temast õhkub inimlikku soojust ja rõõmus meel on tõenäoliselt see, mis teda nüüd ka pensionile jäädes saadab, sest see hoiab teda tasakaalus.

Järvamaalt pärit Luule Matrov lõpetas meditsiini kooli sanitaarvõlkskrina ja asus viieks aastaks tööle Tamsalu haiglas, kus tema ülesandeks oli erinevate asutuste kontrollimine: lasteaiad, sööklad jne. Väike-Maarjas toona vaba kohta polnud, ametis oli Valter Võõrman ja Rakveresse ei soovinud naine bussiga käia.

Meditsiin on Matrovile meeldinud juba väikesest tüdrukust peale. „Lapsena sai mängida arsti, süstida nukkusi puutükiga – mulle on see kogu aeg meeldinud,“ rääkis ta oma erialavalikut. Aga sooja südamega naisel tuli oma elu kutsumust veel oodata ja mitmeid ameteid pidada ning juurdegi õppida.

1971. aastal abielludes elas Matrov viis aastat Aburis ja seejärel jäi paikseks Väike-Maarjas. Kohalikus kolhoosis töötas naine maltoosatsehhis paar aastat ja seejärel õppis maalriks. Tegi natukene koristajatööd koolimajas ja siis läks õppima kooperatiivi, sest seal pidavat juhataja koht vabanema. „Sain seal nädal aega õppida ja juhulikult kuulsin, et kohalikus vallas on avahooldusõe koht vaba ning läksin valda,“ rääkis Luule Matrov. Amet nõudis meditsiinilist haridust, see oli tal olemas ja nõnda 14. märtsil 1994. aastal ta tööle asus.

Toona oli sotsiaalnõunik Lea Mäesepp ja sel ajal hakati sotsiaalhoolekandesüsteemi üles ehitama. „Ega keegi teadnud, kuidas see peab olema ja mismoodi ning Mäesepp oli see, kes hakkas seda süsteemi looma,“ meenutas Matrov, „Esimene teenus oli koduteenus, mida vald pakkus,“ rääkis staažikas sotsiaalvaldkonnas töötaja. „See oli aeg, kus riigikord muutus ja paljud jäid oma töökohtadest ilma ning väga raske aeg oli tegelikult,“ soris naine mälestustes. Kuigi meditsiini koolis omandas naine oskusi põetamisest ja psühholoogiast ning võis töötada nii öö kui laborandina, tuli tal töö vajadusi arvesse võttes erinevaid koolitusi ja kursuseid läbida. „Ma mõtlesin, et see töö on meditsiini rohkem seotud, et kedagi vaja süstida või siduda, aga ei. Hiljem siiski tuli ka seda teha,“ mõtles Matrov ajas tagasi.

Töö köitis teda siiski juba tegelikult algusest peale – ta on loodud inimestega suhtlema. „Hea oli ringi liikuda ja näha, kuidas külaelu toimus,“ lasi ta silmade eest läbi oma töö algusaegu, mil tööpiirkonnaks oli terve Väike-Maarja vald, toona küll veel ilma Avanduse vallata.

„Esimene ring oligi supiring ja kaupade viimine – see oli kolm korda nädalas ja kahel päeval oli vaja kellegagi arstile tulla ja kellele rohud viia,“ meenutas Matrov. Lisaks tuli veel dokumentidega toimetada ja ka pensioniametis käia. Supilisi oli 32 ning ääremaade elanikele tuli toidukaupa koju vedada, sest kauplused olid kaugel.

Kui huvitun, kuidas kohalikud inimesed, kellele ta teenust pakkus, uue töötaja vastu võtsid, siis sõnas Matrov, et tal pole usaldusega kunagi probleeme olnud. „Kõik on kuidagi hästi läinud ja su-

2020. aasta Wiedemanni keeleauhinna laureaat Helle Metslang (vasakul) oli Luule Matrovi hea mängukaaslane ja esimene pinginaaber. Foto Kristel Kitsing

junud,“ meenutas Matrov, keda 27-st tööaastast avahooldusõe ja hooldaja ametis jääb lahutama kaks kuud ja 14 päeva. „Hoolekandesüsteem on selle aja jooksul palju arenenud,“ tunnistas äsja pensionile jäänud Matrov. Täna on piirkonnad töötajate vahel ära jaotatud ja igaühel oma auto. Toona oli sotsiaalosalakonnal vaid üks auto ja puudusid ka mobiiltelefonid. „Oli laua-telefon. Läksid hommikul ringi peale, tegid oma töö ära ja tulid vallamajja uudistama, kas midagi uut on vahepeal lisaks tulnud,“ mõtles Matrov ajas tagasi. Eraldi ruumi paberitööks ei ole läbi aegade tal olnud. „Seda sai ikka sotsiaalnõuniku juures, autos ja kodus teha,“ naeris naine. Ka tolleaegset koostööd perearstidega kiidab Matrov. „Minu kliendid olid ju nende patsiendid. Vahel võis juhtuda nii, et minnes meie apteeker Väike (Palmiste – toim) juurde kliendi rohtude järele, tuli välja, et retsepti ei olnudki. Aga Väike ei saatnud sind kunagi ilma rohtudeta ära, retsepti sai ikka ka pärast tuua,“ meenutas ta inimlikku mõistmist ja head koostööd.

Ja klientidega on Matrovil oma pea kolmekümne aasta jooksul olnud samuti hea koostöö. „Ma ei saa klientide kohta öelda ühtegi halba sõna,“ märkis ta. „Kuidas sa teisesse suhtud, nii suhtutakse ka sinusse,“ lisas ta. Loomulikult on naine pidanud tegelema ka eluheidikutega, aga nendega on ta kenasti hakkama saanud. „Minu jaoks on nad täpselt samasugused

kliendid nagu on teised,“ teatas Matrov. „Eks igaühel on oma iseloom, õpid seda tundma tasa ja targu,“ lisas ta. Selles töös peab olema ema, vahel ka tütar. Samas ka politseinik ja psühholoog. „On tulnud aidata sünnipäevasad korraldada ja matuseid organiseerida,“ selgitas Matrov oma töö mitmekesisust, aga lisas kiirelt, et ka distantssi tuleb osata hoida.

Tänast olukorda kiidab aga Matrov varasemaga võrreldes taevani, sest teenuseid on juurde tulnud ja abivahendeid samuti – näiteks tänuväärseid rulaatorid. „Kui neid ei oleks, siis võib-olla oleks meil rohkem teenindada,“ märkis ta. „Tulevikus usun, et teenuseid tuleb veel juurde, et inimesed saavad kauem olla oma kodus,“ arvas Matrov. „Ma mäletan, kui me 1996. aastal käisime Soomes meie sõprusvallas Hausjärvis ja ma rääkisin, millist tööd me kaks aastat oleme teinud, siis nemad selgitasid, et alustasid selliselt 30 aastat tagasi.“ rääkis Matrov, lisades, et ka riigi tasandil on sotsiaalteenuste osas meil veel palju arenguruumi.

Pensionile jäänud särasilmne Matrov kurvastas, et sotsiaalvaldkonna töö on üle riigi alarahastatud ja seetõttu tuleb noori vähe tööle, kuigi seda eriala koolis õpitakse.

Ka eakate tervis, mis aegade jooksul on viletsamaks muutunud, valmisdas noorele pensionäridele muret. „Haiguseid on kuidagi rohkem,“ märkis Matrov. Samas ei taha eakad oma lähedasi ka muredega koormata. „Aga meie oleme nende jaoks alati olemas.“

Olgu meeldiv või ebameeldiv, sageli tuleb selle valdkonna inimestel töö koju kaasa. „Läbipõlemise oht on igaühel, aga ma pean ennast hästi positiivseks ja mõtlen positiivselt,“ sõnas Matrov ja lisas, et sotsiaaltöötajad saavad väga palju tuge ka üksteiselt.

Pensionile läks pea 30 aastat sotsiaaltööd teinud Luule hea tunde, sest kolleegid, kes sarnast tööd jätkavad, teevad seda südamega. 17 aastat ilma abikaasata elanud Luule märkis, et temal on pensionile jääda lihtne: suvel teeb ta aiatööd ja talvel lükkab lund ning käib soome kelguga palju liikumas. Teatris armastab ta käia, lugeda ja käsitööd teha ning ka ristsõnu lahendada. Lapsed, lapselapsed ja lapselapselaps pakuvad samuti rõõmu.

Iseseisvuspäeva tähistab Matrov televiisorist lipuheiskamist, paraadi ja presidendi kõnet ning vastuvõttu jälgides. Laualt ei puudu ka ka kiluvõilevad.

Oma endistele hoolealustele soovib pensionipõlve nautima jäänud Matrov, et nad ikka elurõõmsad ja terved püsiksid, üksteist hoiaksid. Oma toredale kaaskolleegidele, eesotsas suurepäraste ülemustega, soovis ta aga head tööd, üksteise hoidmist ja tugevat tervist.

Luule Matrov on avahooldusõena ja hooldustöötajana töötanud Väike-Maarja vallas pea 30 aastat. Foto Kristel Kitsing

Kristel Kitsing
toimetaja

2018. aastal sai Kärü külas Eiki Nestorilt rahvuslipu värvides salli kaela Juhan Kuke kuju. Foto Ilve Tobreluts.

Veebruarikuu tähtpäevadest ja põnevad lugemist ajakirjast „Eesti ajalugu“

Eesti ja siin elavate inimeste jaoks on veebruarikuu kalendris ära märgitud mitmeid tähtpäevi: Tartu rahulepingu aastapäev, sõbrapäev, vastlapäev ja Eesti Vabariigi aastapäev. Vähemtähtsad on kaduneljäpäev, luuvalu- ja tuhkapäev ning peetripäev.

23. veebruari tähistati veneaajal Punaarmee aastapäevana, sest sel päeval 1918. a peatati suuremas lahingus Pihkva all saksa vägede pealetung ja naljamehed ristasid selle vene aja lõpu poole meestepäevaks. Venelased pidasid ka teisi sõjaväega seotud tähtpäevi (piirivalve, lennuväe, mereväe jne) ja seda tavaliselt koos lahjemat või kangemat kraadi jooke pruukides. Piirivalvepäeva tähistamisega on seotud saksa noore lenduri maandumine Punasel väljakul Moskvas.

Meile kõige tähtsama – Eesti Vabariigi sünniloost ja manifestist kõigile Eestimaa rahvastele, saame lugeda sisetades sama otsinguteksti Neti või Google keskkonna kaudu. Seal on manifesti sünnilugu, selle ettelugemised Eestimaa linnades ja asulates. Esimehe avalik ettelugemine toimus Pärnus Endla teatri rõdul, luges maapäeva saadik Hugo Kuusner. Hilisemad vaidlused selle üle, millal Eesti Vabariigi aastapäeva tähistada, lõppesid Riigiarhiivi direktor Gottlieb Ney otsusega, et Eesti riigi algpäevaks tuleb pidada 24. veebruari 1918. a, sest see on päev, mil kuulutati välja iseseisvus ja mil ka tegelikult läks kõrgeim võim selleks valitud organite (esialgu Päästekomitee, siis Ajutise Valitsuse) kätte. Manifesti üks koostajatest – Juhan Kukk sündis Kärü külas. Seal on ka tema mälestuskivi, kus juures on meenutatud mitmel varasemal aastal tema osa selles ning hiljem Eesti esimeses Vabariigis.

Vabadussõda lõppes 2. veebruaril 1920 Tartu rahulepingule allakirjutamisega, kus Venemaa töötas austada Eesti Vabariigi iseseisvust ja piiride

puutumatust. Teame aga, et Venemaa pole kunagi oma sõna pidanud – ei minevikus ega tänapäevalgi. Mis juhtus 1939. a, kui oli puhkenud teine maailmasõda: pealesunnitult baaside leping, vene vägede sissetung Eestisse juba enne 21. juuni riigipööret.

Kui Saksamaa tungis 22. juunil Nõukogude Liidule kallale, siis Eesti sõjavägi tol ajal nimetati territoriaalkorpuseks ja pidi osa võtma kaitselahingutest nii Eestis kui Venemaal. Paljud langesid sakslaste kätte vang. Sellest olen valla lehte varem kirjutanud. Sõja puhkedes kuulutati välja mobilisatsioon ja paljud viidi sundkorras Venemaale – esialgu tööpataljonidesse, kus suri nälga tuhandeid mehi. Mõnedel andmetel üks kolmandik, viimasel ajal aga räägitakse-kirjutatakse, et kuni 40%, so 2/5.

Eestlasi ei usaldatud rindele saata, kuna paljud kas langesid või andsid ennast vang. Tööpataljoni meeste elu oli nagu vangilaagris. Venelased aga irvitasid, et siia toodi teid surema! Nii oligi! Lõpuks tollase Eesti nõukogude valitsuse eestvõttel või pealekäimisel hakati moodustama Eesti diviise. Hiljem nimetati Eesti laskurkorpuseks ja saadeti rindele 1942. a novembri lõpus ning võtsid osa lahingutest Velikije Luki linna vabastamisel (vallutamisel) kuni 1943. a jaanuari keskpaigani. 16. jaanuari Õhtuleht kirjutab sellest pikemalt pealkirja all „Laskurkorpuse tuleristsed: Velikije Luki all kaotati sama palju mehi kui Vabadussõjas – u 4000 Eesti Vabariigi kodanikku, neile lisaks hukkus korpuse koosseisus umbes tuhat Venemaa eestlast, venelast ja teiste rahvuste esindajaid, kes olid korpusesse saadetud.

Sõjast osa võtnud paljud korpuse mehed on aegade jooksul jutustanud nendest näguripäevadest. Üks vanem Saaremaa mees, kes võitles ka korpuses ja pärast Velikije Luki lahinguid liikusid läände, kus ühes vene külas pakuti meestele lambarasvas praetud

mune. Targemad (vanemad) mehed hoiatasid, et sööge kas pool muna või äärmisel juhul ainult üks. Nooremad ei kuulunud ja vitsutasid kere täis ning hommikul olid surnud.

Nendest lahingutest jutustas ka omaaegse Rakvere õpetajate seminari kehalise kasvatus ja sõjalise kasvatuse õpetaja Endel Isop. Hiljem kooli sulgemise järel kutsuti ta õppejõuks Tartu ülikooli kehakultuuri teaduskonda ja lõpuks Tallinna ülikooli (tol ajal Tallinna Pedagoogiline Instituut). Ta oli kaugõppes lõpetanud Leningradi kehakultuuri instituudi. Ühel Punaarmee aastapäeva tähistamisel jutustas V. Luki lahingutest ja võitluskaaslaste hukkamisest. Oma eluloo pani ka kirja, seal on pikemalt ja väga põhjalikult kirjeldatud tema lapsepõlv, kooliaeg, kodust püssimeeste vahel ära viimine, tööpataljoni elu, ohvitseride kursused ja lõpuks lahingud Venemaal, Eestis, Kuremaal ja juba nimetatud töö õpetaja ja õppejõuna. Tänu temale oli paljudel Rakvere kooli (Rakvere pedagoogilise kooli lõpetajatel) Vene sõjaväes kergem.

Ühel kokkutulekul Rakvere raamatukogu saalis osalesid mitme aasta eest eri pooltel sõdinud eestlased (saksa sõjaväes, lennuväe abiteenistuses, Soome sõjaväes ja laskurkorpuses). Korpuse poolel rääkisid tollased kohaliku partei ja valitsuse esindajad B. Upsi ja A. Kondoja (oli Vinnis partorg). Viimastel aastatel Porkuni lahingu mälestuspäeval võttis alati A. Kondoja sõna ja pani pärja Loksal korpuse pool võidelnute mälestuspaigal kui ka Vistlas saksa poolel.

Eelpool mainitud Õhtulehe 16.

Eesti delegatsiooni liikmed Tartu rahu sõlmimisel. Vasakult: Jaan Poska, kindral Jaan Soots, kolonel Victor Mutt. Taga väikese laua ääres allkirjastab lepingut Ants Piip. Foto Armin Lomp

jaanuari lk 31 ülaosas on väike pildike jaanuarikuu ajakirjast „Eesti ajalugu“ ja loetelu sellest, mida soovitan lugeda.

Agas põhiliselt jätkaksin 2019. a ajakirja „Eesti ajalugu“ juulis (nr 7) ilmunud artikliga „Kolme kindrali solgine äpardus“.

Neid vägitegusid Punaarmee „vägitegudest“ olen kuulnud paljudelt koolikaaslastelt, aga loomulikult endast vanematelt, oma ja töökaaslaste tuttavatelt jm. Ka Eesti laskurkorpuse komandör Lembit Pärü kiirustas, et jõuda Tallinna enne vene väeosi, sest karta oli tapmisi ja vägistamisi (vt ajakiri Kultuur ja Elu nr 2, 2012 a). Koduküla kooliõpilend rääkis oma sugulaste (vanaema ja tema tütre) tapmisest 1941. a ja 1944. a sügisel vene väeosa sõdurite röövretkest nende talus (nõ vitsutati kered täis, tapeti kodulinde ja lõpuks roojati samadesse toidunõudesse ning lauale kirjutati sama s...se näpuga снаряды (vrd eesti tänan).

Eelnimetatud loo peategelased – kolm kindralit otsustasid ühel kokkutulekul 1951. a augusti lõpul veidi tiputada. Kaks olid eestlased ja üks oli venelane. Eesti korpuses teeniv kindral Jullem ja eelnimetatud vene kindral olid üürilisteks Tallinn-Nõmmel elanud Marie Beekmani majas. Õues oli kaks väljakäiku, neist üks majarahvale ja teine üürilistele. Tol laupäeval oli kindral Jullem kutsunud külla tuttava kindral Lemmingu. Koos võeti viina ja sakuska (leib, kurk, vorst) oli ilmselt väeosast saadud. Aga Jullem pidi esimesena ruttama väljakäiku, jäi vist ajalehte (WC-paberiks) lugema ja kaks sõpra tundsid sama vajadust ihuhädast ennast kergendada. Kuna väljakäik oli hõivatud, siis soristasid perenaise marjapöösastesse, kes juhtus seda nägema ja käratas: „Mis asja!“. Ehmunud kindralid tormasid väljakäiku, kus üks sõber oli ees, aga põrand ei pidanud vastu. Kolmekesi „supeldi“ pooleldi täis u meetrikõrguses lampkastis.

Järgmise päeva hommikul tuli püksid puhtaks pesta. Erariietes kindralid pesid oma s...seid pükse pesuköögi juures ja hiljem rippusid need nõõril. Esmaspäeva hommikul olid kamandatud sõdurid põrandat parandama. Majarahvas kuulis nende lõõpimist: „Ma tahaks näha, kuhu meie kindral sisse kukkus!“ Põrand pidas vastu lammuta-

miseni 1980. a keskel.

Marie poeg kirjanik Vladimir Beek kirjutas lugulaulu „Kolm kindralit sita sees, lampassidest rääkimata“. Pealkirja eeskujuks oli inglise kirjanik Jerome kultusraamat „Kolm meest paadis, koerast rääkimata“.

Beekmani luuletus pole kahjuks säilinud, aga seda solgist äpardust tuletakse aeg-ajalt meelde. Eesti korpuse kindral läks 1954. a Leningradi, teiste kahe kohta pole ilmselt keegi huvi tundnud.

Sama ajakirja numbris on huvitavat lugemist veel: nt Arno Joala – sensitiiv, kes ravis sporditähhti. Tema poeg Jaak Joala on veelgi tuntum, eriti viimasel ajal seoses selle Viljandi mälestussambaga.

Metsavenna päeval uudistasime koos Kalev Viiksaarega militaarobjekt Lebaveres ja nn Rohu raketibaasis. Samateemaline artikkel „Saladuslikud paigad Eesti sisemuses“, mille autoriks Ain Tähiste, lahkab objekte üle Eesti: seniitraketibaase oli 50, varjendeid 200-300. Üks kuulsamaid neist objektidest oli, Scheeli mõis, kus territooriumil 1940-1941 mõrvati seni tuvastamata arv inimesi. 1941. a avastati 78 ohvri surnukeha. Okupatsiooniajal asus seal mereväebaasi objekt Orbita. Mõisa peahoones asus sõjaväelaste perede lasteaiad. Veel on ajakirjas pilte ja lühiülevaateid Tartu Raadi lennuväljast ja varukomandokusest ning Saaremaa Oriküla, Harjuma Vardja ja Aegna militaarobjektidest.

Andres Adamson kirjutab murrangutest 1869. aastast „Keel ja kool ununevad“ (6. osa), kus käsitleb lugemist, kirjaoskamatust, leeritamist. Wiedemanni sõnaraamatut ja Aleksandrikooli. Kõik need teemad on puudutanud nii Simuna eakaid ja Wiedemanni keelepäev on otseselt Väike-Maarjas tuntud ja tunnustatud üritus.

Lisaks ajaloo lugemisele soovitan endiselt Endel Nirgi ülevaatlisku, küllaltki põhjalikku Ants Laikmaa elulugu käsitlevat raamatut „Kaanekukk“.

Head Vabariigi aastapäeva, sõbrapäeva, vastlapäeva ja koroona vastu pidamise päevi!

Jüri Kalvet
pensionär

Tiiu Hermat näitab tänini allesolevat kaevu, millest kindralid oma pükste pesemiseks vett võtsid. Kuvatõmmis ajakirjast

2019. a ajakirja „Eesti ajalugu“ juulis (nr 7) ilmunud artikkel. Foto Kristel Kitsing

Minu Eesti, minu Väike-Maarja vald

Liis (vaskult teine) leiab, et kodu luuakse koosolemisest ja -tegutsemisest. Foto Tiia Saart

Koduse tunde loomine on teekond ja töö

Kodu on tunne. Iseenesest nii lihtne ja kõigile mõistetav sõna, teisalt igale inimesele nii erinev ja raskesti sõnadesse pandav. Kodu tegelikku tähendust mõistame sageli alles siis, kui oleme olnud eemal – võõrsil. Koduigatsus ongi kodutunde alus, andes sellele sisu ja äratundmise. Minu kodu on Väike-Maarjas. Tean seda nüüd, sest olen tundnud igatsust elada kohas, kus veetsin oma lapsepõlve ja kus on elanud põlvest-põlve ka minu esivanemad. Siin on kõik tuttav, turvaline ja hea. Siin asubki minu kodutunne. Nüüd on minu kord luua Väike-Maarjasse kodu oma lastele, mida nemadki võiksid kord igatseda kui elu neid siit eemale viib. Ja ära peab käima. Nii suudame tuua tagasi oma kodukohta lisaväärtust, olles kogenud, õppinud ja näinud uut. Minu valik olla tagasi oma kodukohas on võimalus, mitte sund.

Koduse tunde loomine on teekond ja töö. See on mis-ki, mis ei teki iseenesest ja mis ei sõltu materiaalsest ol-dest. Kodu ei ole ainult ruum või seinad. Kodu luuakse koosolemisest ja koostegutsemisest. Kodutunde loovad inimesed ise, kasvatades seda koos loodud mälestustele, ühiselt kogetud heale ja halvale. Meie kodu sarnaneb ar-gipäeval sipelgapesale. Nelja lapsega perel on alati midagi teha ja kuhugi kiire. Peab olema osav kuulaja, hea lohutaja ja tugev kallistaja. Pühapäeviti on meie kodu aga rahulik iseolemise koht, mis lõhnab puupliidil küpsenud pann-kookide järele ja kus kõik pereliikmed saavad iseendana nautida kodus olemist. Me proovime teha kõik selleks, et meil oleks kodus hea olla.

Kodukohas elamise teeb eriti toredaks see, et siin ela-vad ka minu vanemad ja õe pere. Lähedased suhted oma

kõige lähedasematega aitavad hakkama saada pea kõikide eluraskustega. Meie pere on tundnud ka kohaliku kogu-konna tuge. On hea teada, et elad kohas, kus märgatakse ja tegutsetakse. Lihtsam on ju mittemidagi teha, aga väi-kemaarjalane on kindlasti keegi, kes pigem on tegutseja kui pealtvaataja. Ja nagu kodutunde loomisega oma pe-res, nii ka vallas, on just kohalikud elanikud need kõige tähtsamad oluliste väärtuste loojad ja kandjad. Keskkond, milles üles sirgutakse, on kõige alus ja seetõttu on oluline, et Väike-Maarja vallas elavad lapsed kasvaksid oludes, mis neid toetaks ja hoiaks. Selleks, et ise hoida, on vaja tunda end hoituna. Õpetajana proovin julgustada õpilasi võtma vastustust, et nad oskaksid hinnata osalemise olulisust. On väga tähtis, et saaksime lapsena kaasa oma kodust – oma kodukohast õiged väärtushinnangud ja tunneksime iseenda olulist rolli hea elukeskkonna loomisel. Väikestel kogukondadel on kahtlemata ka oma võlud ja valud ning väärikaks jäämine keerulistest olukordades võib olla välja-kutseks. Seda on aga kindlasti lihtsam teha kui elatakse mõistvas kogukonnas. Selleks, et Väike-Maarjas oleks hea elada ongi kõigi väikemaarjalaste endi teha. See, mis on hästi, vajab hoidmist, see, mis on halvasti, vajab paranda-mist. Nagu üks vana hea Väike-Maarja vanasõnagi ütleb, et peremehe „lähme“ on etem kui peremehe „minge“. Tehkem siis koos, olgem eeskujuks, hoidkem üksteist ja märgakem head! Ilusat Eesti Vabariigi aastapäeva!

Liis Tüürsal
väikemaarjalane

Minu Eesti, minu kodu

Olin noorena kindel, et „minu Eesti“ tähendab elamist mere ääres. Minu armas sünnikodu on Haapsalu, Aafrika rannas, merelõhna ja laulu sees. Ehk seetõttu hakkasin laulma enne kui rääkima. Veel enne kooli viis elutee Tallinna. Kõik koolivaheajad ja enamus nädalavahe-tustest veetsin Läänemaal vanaema juures. Vanaisapoolset päritolu reedab minu Rakke Naiskoori Noarootsi värvides triibuseelik. Kuid vanaisa ise oli juba noore mehena koos oma õdede-vendadega naasnud sõja eest varju oma ko-dumaale Rootsi, sinna teisele poole merd.

Veel Tallinna Pedagoogilise Kooli õpingute ajal polnud mul õrna aimugi, et Eestimaal on olemas Rakke nimeline koht. Kuni minu rahvatantsu partner kutsus mind Salla õpilasmalevasse. Aasta siis oli 1982. Tulime pinginaabriga otse eksamilt ja jõudsime seigeldes jaanilapäeva õhtul Salla kiigemäele. See rahvapidu, mis seal toimus, oli kirjeldamatu. Kes on ise olnud, need teavad. Malevlaste koduks oli armas väike majakene Mäiste järve ääres. Tööle sõidu-tati malevasi veoauto furgoonis, millesse mahtus lõbusalt 40 noort. Furgoo-nil oli üks imepisi aken ja just sealt avanes mulle esmakordselt Emumäe kaunis vaade. Aga tõeliselt armusin ma sellesse paika ühel õhtusel jalutuskäi-gul Mäiste lainetavate viljapõldude vahel. Just siis mõtlesin, et siin oleks ilus elada. Targad inimesed teavad öelda, et oma soovidega tuleb olla ettevaatlik. Mõõdus ainult kümme aastat ja see mõte sai tegelikkuseks. Üks salapärase ja asjalik Rakke noormees tuli ja otsis mind Tallinnast üles ning peagi kinkis mul-le kodu Rakkes, Niidu tänaval. Mõned aastad hiljem, olles tüdinenud raudtee ülesõidus ootamisest, kolisime „tööle lähemale“ Salla. Minu unistus oli mind kätte saanud.

Just Rakkes algas minu teadlik teekond koos Jumalaga. Nii jõudsin Rakke kirikusse. Eelmisel aastal diplomitööd kirjutades ja Rakke koguduse ajalugu uurides, süvenes minu austus selle piirkonna töökatte ja pühendunud inimeste vastu. Rasked ajad, keerulised olukorrad, tulekahjud, sõjad ... ja taas ja taas on see paik üles ehitatud üha ilusamaks ja kaunimaks. Iga maja jutustab oma lugu inimestest, nende rõõmudest ja valudest, usust ja lootusest. Inimlikult on sa-geli valus kui vanal tuleb minna lasta, aga vaid nii saavad sündida tänase päeva õnnistused meie iga üksiku elu üle. Õnnistus on see, kui su süda on rõõmus olenemata välisest olukorrast, kui suudad jääda tänulikuks keset ebaõiglust, armastades oma maad ja inimesi enda ümber. Ja eriline õnnistus minu jaoks on see, kui siit Emumäe nõlvade vahelt mere äärde saan. Arvan, et just selles kontrastis on peidus Eestimaa ilu ja võlu.

Ah jaa! Kellel tekkis huvi lugeda minu diplomitööd Rakke koguduse aja-loost, leiab selle kooli kodulehelt <https://kus.kogudused.ee/kooli-lugu/vi-listlased-2/>.

Tiina Teppo
Rakke Koguduse diakon

Tiina Teppo naiskooride laulupäeval Pärnus. Foto Virve Toom

Võin ennast juba Väike-Maarja patrioodiks pidada

Tundsin vist seda päris tõelist eest-laseks olemise tunnet aastal 1992, kui meile tuli külla minu Kanadas elav onu, kes oli sõjapõgenikuna siit lahkunud ning ei olnud kõik need aas-tad Eestisse tagasi saanud. Porkunis asu-val koduõuel suguseltsi „segakoori“ laulu saatel heisatud sini-must-valge lipp tõi südamesse erilise tunde ja silmanurka kip-pus vägisi liigutuspisar. Mida aasta edasi, seda tugevamaks on muutunud eestlaseks olemise rahulolev tunne ja endiselt kipub hing isamaaliste laulude kuulamisel väreleva ning see oma riigi kestma jäämise soov on süvenenud aastatega. Olen kasvanud kodus, kus ühtehoidmine ja üksteisega ar-vestamine, hoolimine ning mõistmine olid nii tavapärased, et ma ei osanud arvata, et kuidagi teisiti on üldse võimalik elada. Mul on väga hea meel, et minu lapsed on jäänud ja loonud oma pered siia väikesesse, kodusesse Eestis-se ning, et ka nemad kannavad endas neid samu väärtusi.

Minu seos Väike-Maarjaga... Porkunis elades sai sageli Väike-Maarjat külas-tatud. Minu isa töötas aastaid siinses EPT-s bussijuhina. Sellest ajast on eredalt jäänud meelde seik, kus ta näärivanana suure LAZ bussiga alevi ringi sõites ini-mesi lõbustas. Pärast 8. klassi lõpetamist otsustasime sõbrannaga tulla Tamsa-lust siia keskkooli, sest siin tundus kõik kuidagi parem. Täna on siin on oma haridusteed käinud kogu minu pere. Arvan, et võin ennast juba Väike-Maarja patrioodiks pidada, sest olen saanud siin kümme aastat pidada korralvuri ametit ning nüüd juba üle viieteistkümnepäev aastat töötanud koolis. Mul on siiralt hea meel näha, et meie koduvald on pidevas muutumises ja arengus.

Meie riigis viimasel ajal toimunud sündmustest lähtudes, soovin kogu Eesti rahvale mõistmist ja üksteise austamist, et meie Eesti püsiks veel pikki aasta-taid!

Merle Kiigemaa
35 aastat vallakodanik

Meie kodus on lihtsaid rõõme

Mulle meeldivad lihtsad asjad. Inimesed, kes hoiavad ja armastavad oma kodu ning loovad ilu enda ja teiste ümber. Olgu siis käte, heade sõnade või loominguga. Need, kel on julgust oma armastust ka väljenda-da või lihtsalt tunda – see kiirgab ju välja ikka!

Maaelu puhul on südantsoojendav, et inimesed lehvivad üksteisele. Vahel ise-gi ei tea, kes see inimene on, kas küllaline teisest külast, linnast või maailma otsast.

Kuid lehvivad vastu – see on siiras sõ-nadeta tere.

Soovin, et ikka jaguks neid teresid üks-teisele ning lihtsaid rõõme siin meie ko-dus Väike-Maarja vallas. Kogu riigis. Iga päev.

Mart Lankots
Sallast

◁ Mart Lankotsile meeldivad lihtsad asjad. Foto erakogu

Minu Eesti, minu Väike-Maarja vald

Minu Eesti ja minu Kaarma-Tagaküla

Erakordselt helge lumevaibaga kattunud Eestimaast on ilus ja lihtne mõelda – jää on kaanetanud järved ning lumi-ne rüü on puudel üll, kinni on kaetud kõik pooleliolev, ainult mõte lendab päikesest sillerdaval Kaarma-Tagaküla ja Väike-Maarja vahelisel väljal. Aasta-aegadest on talv oma puhta korrastava vaikse oleku poolest vast mu lemmikaastaag. Lumevalgus muudab mõtegi kuidagi kirkamaks ja mustvalge looduspilt aitab oluliste otsuste langetamisele kaasa.

Minu Eesti on lugude Eesti. Mida rohkem on lugusid, seda rikkam oleme rahvana. Kui Eesti vabariik loodi 1918. aastal, siis minu jaoks algab väikese maa suur lugu ikka 19. sajandi rahvusliku ärkamisajast esimese eestlastest koolmeistrite ja heliloojate põlvkonnaga, ajaga, milles valmistatakse sinimustvalge lipp, algab oma loomine ja oma tee käimine. Oma aluseks on mõte, mõte vabadusest, mõte iseolemisest, mõte tegudest, millest saavad hingepidet ka järeltulevad põlved. Riik oli vaimus juba sündinud.

Mida aasta edasi, selgivad ka mu enda suuremad sihid ja süvenevad rajad. Lihtsad mõtted ja asjad muutuvad väärtuseks omaette. Usun, et mida lihtsamalt suudame selgitada iseendale oma tegude mõtet ja rahvana vaba riigi olemust, kõnnime pikalt nii enda kui vaba riigi õiget valitud teed.

Mu vanavanaisa Rudolfi poolt 1924. aastal ehitatud kodutalus, Kruusiaugul, on säilinud üks hästi lihtne tuba - rehetuba. Ahi selles toas on veel eelmise samal kohal asunud maja aegne. Meie üleaedne, Hanno Tamm Tisleri talust, ütleb alati, et me kõik

Kruusiaugu talu rehetoas. Foto erakogu

eestlastena oleme tulnud rehetoast. Ilma naljata öeldes on selles toas mõeldud mõtetel ka kuidagi nagu teine kaal, tunduvad nagu õigemad ja ajaproovile vastupidavamad. Ehk on näitaja seegi, et erilisel kiirel ajal rehetuppa ei sattu.

Oma rolli olla eestlasena mälu hoidja ja edasikandja mõistsin juba palju aastaid tagasi. Kui seda üle paarikümne aasta tagasi kohe saja-protsendiliselt ei teadvustanud ja pea ees noore entusiastina Väike-Maarja muuseumis kultuuripärandisse sukeldusin, siis nüüd, 37-aastasena, te-gutsen täie teadmisega. Meie rahva pärand kubiseb põnevatest lugudest, mida tundma õppida ja ajas edasi kanda. Nii et – aeg loeb! Väike-Maarja vald on ju erakordselt rikas kultuuripärandi kants, mis tervele Eestile Pandivere kõrgustikult silma paistab.

Tänavuse vabariigi aastapäeva eel pean tunnistama, et mu elu on täis lihtsaid asju ja mida aasta edasi, seda selgemaks ja lihtsakoelisemaks kõik muutub. Ja keerulist ei igatsegi enam taga. Mets, meri, lumi ... Maa ja selle harimine ... Kodu ja selle korrastamine.

Ootan kevadet, et minna oma maja taga taimlas kasvatatud kuusekesi metsa istutama ja hoolitsema, et mõõdu- nud aastal maha pan- dud männid ikka korralikult kasvada saaksid. Lihtne, aga mitte kunagi igav, nagu Mart Saare "Laul männile".

Kaunist vaba aega!

Marju Metsman

kultuuripärandihuviline Kaarma-Tagakülalt

Meie tõeline aare on loodus

Minu juured on ema poolt Lõuna-Eestis väikeses Meeksi külas ja isa poolt Raplamaal Järvakandis. Olen viimased 11 aastat olnud Väike-Maarja valla Avispea küla elanik. Varasem elu ja aeg on mõõdu- nud Väike-Maarjas. Siin oli ja on ka täna olemas kõik võimalused kasvada, omandada haridust ja tulla tagasi kui haridustee jätkamine või elurännakud on eemale viinud.

Minu koolitee jääb sügavasse nõuka-aega, kuigi keskkooli lõpuaastatel hakkas jää juba vaikselt sulama. Oma lapsepõlve mäletan päikeselise ja soojana. Meie kodu oli väga kokkuhoidev ja sõbralik. Alati tasane ema ja ülimalt härrasmehelik isa ning minust mõned aastad vanem õde. Kui Eesti Vabariik taastati, kuulsin esimest korda lugusid küüditamistest ning sain teada oma isa minevikust metsavenna ja poliitvangina. Kindlasti olin neist traagilistest minevikusündmustest kuulnud kodus ka varem, aga kuna olin veel laps ning mitte keegi väljaspool meie kodu neist sündmustest nagu ei paistnud teadvat, jäid need toona mulle pisut hoomamatuks. Ilmselt keskkooli lõpupoole tekkis tõsisem huvi Eesti lähiajaloo just selle osa vastu, millest koolis ei räägitud või mille kohta lihtsalt valetati...

Mida kõike on pidanud eestlased üle elama. Mõnikord mõtlen, et kus oleks Eesti tänasel päeval, kui nõukogude okupatsioon poleks pidurit tõmmanud. Tõden ka seda, et need valdavalt ebainimlikud ja valusad mälestused on liig kiirelt tuhmumas, sest hoolimata meie esivanemate võitlustest ja meie endi viimaste aastakümnete püüdlustest olla iseseisva riigi kodanikud, oleme täna jälle võõraste suunata, kas tunnistame seda selge- häälselt või mitte.

Esimene Eesti Vabariik oli loogilises suunas arenev ühiskond, kus põllumees pidi toitma nii maa kui linnarahva, kus teede ja hoonete ehitus ning tootmine arenes, olles suunatud Eesti tarbijale. Siinkohal tuginen enda isa mälestustele. Minu isa lapsepõlv ja varajane noorus jäi esimese Eesti Vabariigi aegadesse. Tema mälestused sellest ajast on kuldsed. See oli võimaluste aeg. Loomulikult niisama ei saanud midagi, tööd tuli teha. Ja tööd tehti palju. Oma maa ja rahvuse üle tunti uhkust. Isamaalisus anti lastele maast madalast edasi õpetuse ja eeskujuga. Kahjuks tänasel päeval leidub Eestis kõige kõrgemal riiklikul tasandil inimesi, kes isamaarmastust ja rahvustunnet püüavad alavääristada ja sildistada, maha suruda. Seda on äärmiselt armetu näha ja kuulda. On loomulik, et ajad muutuvad, kuid kõike traditsioonilist ja põlist, ei maksa ka üle parda heita või tahaplaanile lükata. Uue ja ebaloomuliku, kohati ka tarbetu jõuline pealesurumine ei tee lõpuks kedagi õnnelikuks. Ütlemine, et vägisi armsaks ei tee, on siin omal kohal.

Mis teeb ühest riigist riigi ja kodu? Täna tundub, et osadele inimestele piisab nimest ja sümbolsest riigipiirist, kui sedagi. Inimesed on erinevad – kes tunnetab enda juuri kes mitte. Meie väikest Eestit ma ei näe täna päris ühtse tervikuna. On Tallinn ja on ülejäänud Eesti. Positiivne on tõsiasi, et paljud Eesti küla- lised ja ka eestimaalased on hakanud väärtustama seda ülejäänud Eestit. Siin on tõelisi pärleid, särtsakamateks näideteks võib tuua Setomaa, Kihnu. Need on suhteliselt omaette asuvad paigad, mis just tänu eraldatusele on jäänud nii kirevateks ja avas- tamisvõrseteks. Mida vähem tänapäeva tehnoloogiast ja uue aja

võõrmõjust rikutud kant, seda põnevam. Tõeline aare on meie Eestimaa loodus. Ma pole eriline ametlike matkaradade tallaja, kuna kodu ümbruses on nii metsa, metsloomi kui linde, aga lähimad, Äntu ja Emumäe, on siiski mitmeid kordi läbi käidud.

Eesti on minule alati tähendanud kodu. Pole tekkinud põhjust ega vajadust kodukandist pikemaks ajaks eemale minna. Olen põline maakas ja selle üle väga õnnelik. Nüüd veel eriti kui elan n-õ päris maal, hajaasustuse piirkonnas. Siin on õhku ja vaikust. Ma olen eriti tänulik ka selle üle, et minu tütar ja väimees otsus- tasid pärast ülikoolide lõpetamist rajada oma kodu Väike-Maar- jasse ja minu lapselaps ei ela minust sadade või tuhandete ki- lomeetrite kaugusel. Ka oma armsate vanemateni jõuan vaid mõnekümne minutilise autosõiduga.

Eesti Vabariigile soovin ma sünnipäevaks õnne! Tulevikule mõeldes on minu suurim soov, et Eesti rahvusriik jääks püsi- ma! On suur rõõm rääkida eesti keelt, Eestimaal. Ma soovin, et eestlastel säiliks terve talupojamõistus ja ei kaoks julgus ise ot- sustada.

Meret Oja

Liivaoja perenaine

Tartu rahulepingu aastapäeval koos abikaasa Rauliga tema loo- dud mälestusmärgi „Avispea mõök” juures. Foto Siret Kurvet

Lipp tõmmati esmakordselt masti suvisel sugulaste kokkutulekul. Foto erakogu

Kodututunne tekib tegevustesse südamerõõmu lisades

Sünnipäevad, tähtpäevad, aastapäevad – need kõik panevad meid mõtlema nii minevikule kui tulevikule. Nii üksikisiku kui riigi tasandil. Iga sündmusega saame olemas- olevas hetkes meenutada ja hinnata oma ja teiste tegusid ning otsuseid ja samas seada eesmärgke, mille nimel edasi püüelda ja kuhu jõuda tahame.

Täna kirjutati teemal ihkab hing kirjutada oma vaatevink- list, kuhu olen jõudnud ja kuhu ning millega tegeldes edasi tahan jõuda. Eesmärgid ei ole ainult isiklikud, vaid pigem kogukonna- le suunatud ja paikkonna tegevusi arendavad. Hea on mõelda, et paljud väikesed tegevused kokku annavad tulemuse ja arengu nii kohalikul kui riigi tasandil.

Lapsena veetsin kaks suve vanatädi Natalie Enno ja vanaonu Voldemar Enno talus. Kui vanaonu suri, tuli tädi Taali meile linna elama. Uurisiti tihti, kuidas vanasti maal elati. Muidugi ei kirjutanud ma tol ajal neid mälestusi üles ja paljud jutud on ununenud. Siiski jäi esivanemate talukohaga omamoodi side: taluhooned küll aastate jooksul hävinesid, kuid teadmine siin elanud inimestest oli ja on minus olemas.

Aastal 2000 tulime perega talukohta vaatama. Muidugi olid vaid varemed... Sellest ajast jäi hing haigeks. Seitse aastat hiljem avanes võimalus vana taluhoovi maa tagasi osta. Sealt edasi tuli kommunikatsioonide ja väikese maja ehitus. Pidev viir-varr Tal- linna ja maakodu vahel oli väsitav. Hing ihkas pidevalt maale, aga linnatöö ja peresisesed kohustused võimaldasid maaelu vaid puh- kuse ja puhkepäevade ajal. Hing on siiani haige vanade hoonete kaotuse pärast. Jumaldan vanu taluhooneid ja oleksin eelistanud renoveerimistööd uue ehituse asemel.

Aastate jooksul tegi elu oma korrektureid ja nüüd saan oma vajadustest ja soovidest lähtuvalt otsuseid teha. Sügisel sai kaks aastat, kui tulin päriselt maale elama. Sain hea töökoha Rakvere linnas ning kohalik kogukond on kutsunud mind kaasa lööma Väi- ke-Maarja Põllumeeste Seltsis ja Väike-Maarja kiriku tegevustes.

Töötanud elupäevad majandusvaldkonnas, on needki tööd hoonete ja majandamisega seotud. Suur rõõm on liituda taluturu tegemistega, kuhu aastate jooksul on nii paljud liikmed panusta- nud oma aega, teadmisi, kogemusi, ressursse.

Oma taluhoovis olen niipalju kui võimalik säilitanud vanast ajast allesjäänud taimi ja istikuid ning peenramaagi on vanal asu- kohal. Vanale elumaja vundamendile on plaanis rajada avar vä- liköök ja sisustada see talust säilinud mööbli ning esemetega. Püüan elustada ja väärtustada esivanemate tehtut.

Huvitavaks väljakutseks on tegelemine Väike-Maarja kiri- ku leinamajaga. Hoone hävis täielikult 2010. aasta tormis, olles paikkonna ainsaks ilmalike matuste läbiviimise kohaks. Kõik, kes on pidanud üle elama lähedase inimese kaotuse, saavad aru, kui oluline on vastava koha olemasolu. Pikk ajalugu vaid väärtustab leinamaja/matsikabeli taastamise vajadust. Kirik ja tema hooned on omaette väärtus. Ka neis kajastuvad meie esivanemate isikli- kud elusündmused ja ühiskondlikud panused. On ju meie esiisad suutnud need hooned rajada ja praegusest keerulisematel ja ras- kematelgi aastatel järeltulevatele põlvkondadele edasi anda. Seda seisukohta hinnates olen aktiivselt panustamas renoveerimiseks vajalike ressursside leidmisse ja kutsun ka lehelugejaid, kes samast väärtushinnangust lugu peavad, andma oma panuse kogu- konnale nii vajaliku hoone taastamiseks.

Kokkuvõtteks olengi kirjeldanud oma isiklikke tegemisi ja töökspidamisi. Ka ühiskondlikke ettevõtmisi, milles kaasa löön. Kõigisse tegevustesse südamerõõmu lisamine annabki kõikehõl- mavalt armastava kodu- ja paikkonna tunde.

Kaire Kislov

Maretaru-Uuetoa perenaine

Minu Eesti, minu Väike-Maarja vald

Olen oma kodus õnnelik

L ev Tolstoi on öelnud: “Õnnelik on see, kes on õnnelik oma kodus.” Samas, mis on üldse kodu? On see “Kevades” mainitud lilled, heinamaa, päikesepaiste? Või hoopis neli seina meie ümber ja inimesed seal sees? Minu jaoks on kodu koht, kust on alguse saanud just minu enese elutee. Paik, kus elavad mulle armsad inimesed ja eluase, mis toob mulle sõna silmadesse.

Eestimaa – üks väike piiri-riik Ida-Euroopas, sai minu kodukohaks juba 18 aastat tagasi. Siinsetes metsades olen ma ringi jooksnud, rabades ja soodes marju korjates matkanud ning aasadel lilli noppinud. Mulle meenub aeg, mil suved said veedetud kodu juures metsas onni ehitades, talved aga põllul suusatades. Ma olin vaba... Olen siiaaani vaba. Ka minu isamaa on täielikult vaba. Vabadusel on mitu tähendust, kuid hetkel pean selle all silmas, et meil ei ole näiteks tsensuuri ega muid eelmisel sajandil tuntuks saanud priiuse piiranguid. Rangete diktatuurireeglite puudumine annab näiteks mõttevabadusena meie igapäevaellu värvikirevust, sallivust seestvõrre leplikust ning mõistmine empaatiat.

Minu mõtisklused ja seeläbi mõttevabaduse kasutamine toimuvad peamiselt vabas õhus, kõndides veidi tuulises mererannas või matkates tihedas salumetsas, joostes lilledest tulvil aasal või otsides koduteed värvi poolest külluslikus rabas. Nendel hetkel olen maailmas, kus pole hingelistki. Ainult mina, merekohin, puukste sahin, lilled, heinamaa, päikesepaiste ja lõputu vabadus minu ümber. Just neil momentidel elus saan aru, kui väike on meie riik, kuid kui suured on me inimesed, südamed ning mõtted.

Sadakond kilomeetrit meie pealinnast eemal asub üks vald. Mitte väga suur, aga ka mitte väga väike. “Selline parajalt paks oma parimates aasates,” nagu Karlsson seda tutvustaks. Selle nimi on Väike-Maarja. See on minu sünnipaik, elu alustalasid paika panev piirkond, kust on alguse saanud minu enesekindlus astuda samme huvitava tuleviku poole. Siin avastasin ma oma kire – ajaloo, mida kannan iga päev endas. Just siin kujunesid välja minu meelistegevused – vaba-tahtlik töö, lugemishimulisele noorele kohaselt

Eliis Mätas. Foto Lilli-Ly Hiiealaid

lugemine, loodusarmastajana matkamine. Olen tänulik oma perele, meie valla ja riigi inimestele, kes mu teele on sattunud, sest just tänu neile olen ma hetkel see, kellenä täna teie ees seisan.

Väike-Maarja on minu silmis vaikne, armas, rahulik maakohake. Meil on piisavalt palju linnale iseloomulikke tunnuseid, kuid teisalt ei ole puudust metsamaast, ilusatest ning puhastest järvedest ja isegi Põhja-Eesti kõrgeimast looduslikust tipust. Siit on pärit mitmed maailma-kuulsad inimesed nagu Georg Lurich ning Kaido Höövelson.

Võin puhta südametunnistusega öelda, et mina olen oma kodus õnnelik. Ma olen uhke, et olen väikemaarjalane. Ma olen uhke, et olen eestlane.

Eliis Mätas

Väike-Maarja gümnaasiumi abiturient

Maarja on põlise eestlase mälukood, mis on mõjutanud meie kultuuripilti

V äikemaarjalasena huvitun koodi lahti murdmisest Vikipeedia abil. Märtsi-aasta ehk Maarja-aasta on minevikus kasutusel olnud kalendriaasta, mis algab 25. märtsil, Maarja kuulutamise päeval ehk paastumaarjapäeval.

Kirikukalender tähistab veel maarjapäevi: 2. juuli – heinamaarjapäev, 15. august – rukkimaarjapäev – Maarja surmapäev, 8. september – ussimaarjapäev – Maarja sünnipäev.

Jumalaema, püha neitsi Maarja, oli Jeesus Kristuse ema. 20. sajandil muutus nimi Maarjamaa Eesti kirjanduslikuks nimeks.

Ühte Eestisse mahub kolm Maarja-nimelist asulat: Maarja-Magdaleena, Maarja, Väike-Maarja. Viimasega neist olen olnud seotud 55 aastat. On seda vähe või palju tema tundmaõppimiseks? On olnud minekuid ja tagasitulekuid, pere loodud ja lapsed kasvatatud – kodu(küla)seinad on alati toetanud.

Eesti ja eestlase kultuurikood – on elu maal. Maaelu erilised elamused on lõhnad ja värvid, mille tundmine ning järeleaimamine kinnitab elamisväärsust elu maal. Elu mõtet ja asjade süvatahendust otsime just põlluveerel või puude varjust, samas kus vaaremiski. Põlvkondi seovad aeg ja koht. Eestlastest esivanemad olid kohapaiksed, kas aga tulevad põlved?

Kevade ootus ja ärevus saab alguse kodu-aia lilllevaibaga, paisudes silmipimestavaks õunapuuõite plahvatuseks. Uudsessemet mulda pikkides tunnen ühisosa eesti kartulirahvaga, vanaisa Augusti, Vabadussõjas endale auga väljateenitud kartulipõllul Äntus. Värske mulla lõhnas on kevadet ja jõudu, selles on energiat kogu aastaringiks...

Suvi – suvesummedus lummab päikesekollase võililleväljaga Porkuni taga Saksi suvekodus, meie pere võlumaal, kus poisid said põnnidena kärutada kärnkonna ja ajada rästikuid taga, magamata ööd täis rukkiräägu ja kodukaku huikamisi. Vallatud suplused Valgejärves ja n-ö Paisukal. Heinategu ja vanaema Leida talgulistele toodud leib värske meega, von Harpe Äntu mõisa pargis, on ajalugu...

Sügise ehedad puudutused hiilivad ligi kukeseenemetsas, kuskil Lebavere kandis. Tee sinna viib Eipri põldudest mööda – vaimusilmas näen vanaisa Karl oma eestiaegsetel talupõldudel toimetamas. Esivanemate puudutus sahisab ka kirevates vahtralehtedes Väike-Maarjas, muuseumi taga pargiteel – olid ju nemad, Karl ja Leida, asumiselt saabunud vanavanemad, esimestena puid istutamas J. Liivi parki 1958. aasta kevadel.

Talv puistab Ebaverre suusalund ja esimene tuisk äratav mõttes muinaseestlaste jumala, Tarapita vaimu. Tantsuseltsil aeg õppida uusi tantsu hõrga täis Meeste peole. Külmapana kaevab lume alt mälupilt lapsepõlvest, mil isa tõi vaikides kuuse tuppa ja ema tõmbas paksud villased kardinad akende ette...olid ajad.

Siin, Väike-Maarjas, mõõdus minu lustlik nooruspõlv, kestab metsik töömehepõlv ja arvatavasti saabub ka turvaline vanaduspõlv. Koht on sama, aga aeg libiseb käest...

Olen juurtega sügaval kodumullas, vanavanemate maal...Maarjamaal.

Eesti – paik, mis pakub rahvastunnet ja kodu. Minu maailm on Eesti, minu sünnimaa. Väike-Maarja – koht, kus kokku said torm ja torn, loodus ning (aja)lugu.

Minu kodu on Väike-Maarja, minu sünnikoht ja lapsepõlvemaa. Kodu – perekond, kus on armastus ning tugi. Pere on mu toetusmeeskond ja tagala.

Igähehel on oma Eesti, minul on selline. See on Maarja – Väike-Maarja, meie kõigi oma.

Aivar Liivalaid

Georgi kaupmees ja toitlustaja, tarapitalane

Iga käik tuleb elus ette mõelda. Foto Egne Liivalaid

Kogukonna heaks tuleb panustada

M inu Eesti algab mälupildikestega vanaemast, kelle diivani taga kõrgusid raamatumäed, mida ta hoolimata kõrgest vanusest ilma prillideta luges. Kuidas ta Kasari jõe kõrgel kaldal turnides kaelkookudega veeämbreid tuppa tassis. Kapi sahtlis suured rullis tsaari rahatahed, millega tohtis mängida. Ja muidugi tema muhedad ütlemissed, mille tähendust päriselt mõistad alles aastakümneid hiljem, näiteks: „Ei saa laiemalt istuda, kui perse ulatub“. Sealt Läänemaa külakolkast pärineb ka minu esimene kunstielamus. Olin modelliks valinud rohkelt riigiviina pruukinud, pliidi ees konutava naabronu, kelle habemetüükas lõug mind ilmselt inspireeris. Töö edenedes puhkes modell heldinult nutma. Ilmselgelt ei jäta kunst külmaks kedagi. Seda näitab kõnekalt ka Viljandis samba ümber toimuv.

Lapseea piiritu vabadus lõppes, kui tuli alustada kooliteed. Buss viis esmaspäeva hommikul kooli ja tõi laupäeva õhtuks tagasi. Kuna Kasari koolil oli olemas kaunis rohtaed, nagu mõnel maakoolil veel siiani näha võib, lasus õpilastel ka kohustus seda laitmatu korras hoida. Nii tuli siis marssida suvel kolmetist kilomeetrit jala kooli, et tunnike kõplamisestööd harjutada ja pärast jälle sama teed koju tagasi. Ilmselgelt ulatub sealt tänasessse päeva minu raugematu huvi kauniste koduaedade vastu ja laotud sai ka vundament kolm-

kümmend kolm aastat hiljem sooritatud Elbruse tipu vallutusele.

Edasi kulges koolitee Taeblas, kus igal hommilul tuli triikida punast kaelarätti. See oli ainus lubatud ehe koolivormi juurde. Samuti tabas mind seal koolis spordipisik. Viis korda nädalas söitsime trennikaaslastega pärast tunde bussiga Paliverre suusatreeningutele. Ja nagu hiljem selgus, kulusid omandatud oskused ära nii Koola poolsaarel suusamatkadel kui Uraali mäestikul üleliidulistel tehnikumidevahelistel suusavõistlustel.

Jätkasin õpinguid Rāpina Sovhoostehnikumis – aiandust. Ja Põlva matkakoolis – matkatehnikat. Avanes võimalus rännata ka mööda NSVLi. Alati tuli selgitada, kas Eesti asub. Enamasti lõppes see lausega: „Aa, mõ Riigu snajjem!“ Praeguses Georgias esindasin Eestit jalgrattamatkatehnika võistkonnas ülemaailmsel matkatehnika võistlustel, aasta oli siis 1980.

1982. a veebruaris palusin ennast suunata Simunasse haljastusagronoomiks. Suunati. Keegi minu tutvavatest polnud midagi kuulnud Simunast. Üks meenutas, et tal on vist Simuna surnuaeda keegi maetud. Suur kihelkond ikkagi. Täna-seks on Simuna taevas juba maailmakuulus.

Minu tütreid on sündinud Eesti NSVs ja pojad Eestis. Siiani on minu lemmikseadus, mis Eesti Vabariigis vastu võetud – see, et emad tohivad

last kodus kasvatada kuni kolme aastaseks saamiseni. Kasutasin seda võimalust rõõmuga. 1990-ndate algul alustatud talu taastamise protsess võimaldas

seda. Aga see aeg oli ka kõige keerulisem. Inimesed lahkusid massiliselt linnadesse. Alustasime oma ettevõttega nullist. Nõukogude viljastavatest tingimustest visati meid kapitalismi, kus avanes võimalus ööpäevaringselt tööd rabada. Kütteta jäätud paneelmajast tuli väikeste lastega põgeneda. Tuli õppida olukorraga toime tulema. 2019. aastal pärjati viie täiskasvanud lapse ema Väike-Maarja valla Aasta emaks.

1995. a õppisin Tallinnas floristikus ja alustasin oma ettevõttega. Varsti järgnes sellele ka töopakumine Väike-Maarja rahvamaja dekoratoriks. 2011. aastal alustasin maaliõpinguid, lisaks kõikvõimalikud käsitöötöehnikad. Järgnesid kutsed rahvamajas ja noortekeskustesse ringe juhendada. 2016. aastal päädis see Virumaa kultuuripreemiaga Looming. Ja nii kõike ikka korraga: töö, pere, poliitika, erinevad komisjonid, ringide juhendamine, õpingud, naisteklubi jne.

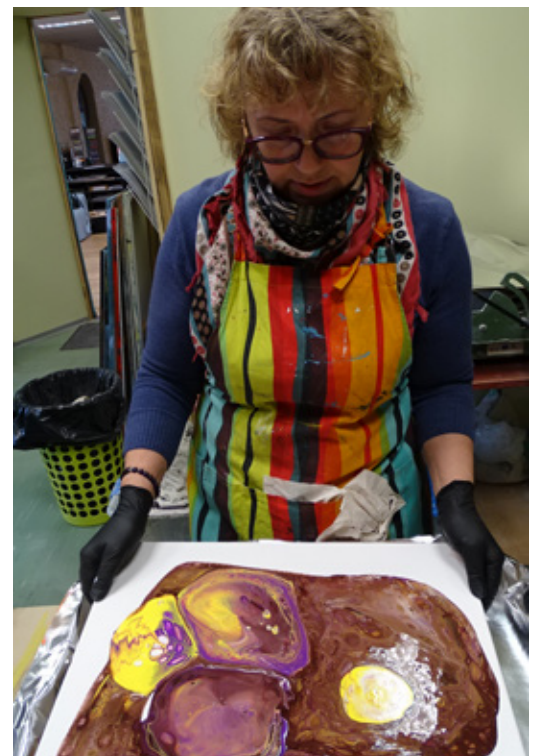
Märtsis saab mul täis viis aastat Simuna Naisteklubi juhatajana. Olen pidanud oluliseks korraldada Simunas üritusi ja õpitubasid just kohalikule elanikule. Otsida üles need inimesed, kes tegelevad loominguga ja innustada igas vanuses inimesi õppima ja arendama oma oskusi.

Muutused toimuvad nii kiiresti. Kogu aeg on vaja õppida, olla kohanemisvõimeline. Mõelda, mida saad sina teha, et sinu elupaik siin vallas oleks parem, ilusam. Kuidas saad panustada kogukonna heaks. Lääne-Viru Omavalitsuste Liit tunnustas Simuna Naisteklubi panuse eest maakonna hariduselu edendamisel Lääne-Virumaa 2020. aasta õpiteo eripreemiaga. Meie projekt kandis nime „Õppides oled õnnelik“. Ei tohi olla liiga tõsine. Naerge rohkem, naeratage rohkem. Ja kuulsad sõnad Ita Everilt „Ärge vihastage, aina

imestage!“ aitavad ka praegustes keerulistes oludes. Eesti on suurepärase koht elamiseks. Head Eesti Vabariigi aastapäeva!

Mary Tammet

ettevõtja

Mary Tammet. Foto Riin Ahlberg

Ants Rikbergi põhitöö on Sisekaitseakadeemia Päästekolledžis õppedistsipliini vanemspetsialistina. Foto Kristel Kitsing

Ants Rikberg: riigikaitseõpetajad on õhinapõhised ja veidi kiiksuga

Ants Rikberg on kaitsepolitseinik, kes edendab kodanikukasvatust riigikaitseõpetajana. Ta on aktiivne tervise ja kultuuri edendaja ning andnud väga suure panuse päästevaldkonna haridusse ja selle arendamisse Eestis.

Tallinna Pedagoogilise Instituudi lõpetanud, 11 kuud Kaliningradi oblastis teeninud ja vabas riigis reservohvitseri kursuse läbinud ohvitser on pea 20 aastat olnud kaitsepolitseinik ning 1999. aastast õpetanud Väike-Maarja Gümnaasiumis riigikaitseõpet. Lisaks töötab 19. veebruaril oma 70. aasta juubelit tähistav mees Sisekaitseakadeemia Päästekolledžis õppedistsipliini vanemspetsialistina.

ESIMENE KAITSELIIDU VÄIKE-MAARJA RÜHMAÜLEM

Reservohvitseri kursuse lõpetas mees septembris 2004, Kaitsepolitseis astus 4. detsembril 2003. „Kohe taheti, et hakkaksin Väike-Maarja rühmaülemaks,“ rääkis mees põlevalt ja selle rolli ta enda õlule võttiski. „Käisin nõupidamistel, laskmistel, vedasin Kaitsepolitseid rühma ja õpetasin riigikaitset – nii see enam-vähem oli,“ kõneles Rikberg.

„Kaitsepolitseid liikmelisus tõi endaga kaasa riigikaitsealaagri läbiviimiseks abi,“ selgitas ohvitser. Esimest laagrit aitas läbi viia kaitsepolitseinik Urmas Aid. „Mul on siiani meeles, kuidas Urmas viis läbi hommikuvõimlemist: maikuu, ilus ilm oli. Ta võttis poisid sappa ja läks hommikuvõimlemist tegema. Rutjal oli täiesti vaikne ja siis see poiste tsah-tsah-tsah,“ meenutas ta. „Ja siis võttis veel Urmas mingisuguse sõjaväelise laulu ülesse,“ meenutas nooremleitnant ja sõnas, et veel praegu-

gi tulevad tal sellest rääkides jüdnad peale.

RIIGIKAITSEÕPETUS JA LASKMINE KÄIVAD KÄSIKÄES

Märgilise tähendusega oli veel lasketiiru tegemine Väike-Maarja õppekeskuse hoonesse. „Seal oli üks prahti täis kelder. Võtsin kaitsepolitseid kokku ja ütlesin, et hakkame siia lasketiiru tegema. Kõik olid õhinas,“ kirjeldas mees, kuidas nad esimese lasketiiru oma kättega valmis ehitasid. „Ma arvestasin, et kui iga mees tegi seal tööd viie krooni eest tundi, siis kokku tuli 25 000 kuni 30 000 krooni,“ arvutas Rikberg. Täna lasketiirus toimetavast instruktorist Jaanus Raidlost on saanud üks maakonna juhtivaid lasketreenereid. Toeka õla on tiiru toimimisele alla pannud Kaitsepolitseid Viru malev ja kohalik valla-valitsus.

AJATEENISTUS JA KAITSETAHE

Kuigi noore inimesena ei tunneta õpilased, kelle peret näiteks küüditamine pole puudutanud, seda tugevat kaitsetaht ja kaitsevääs teenimisest üritatakse sageli kõrvale hiilida, on riigikaitseõpetaja seisukohal, et kui asi läheb tõsisemaks, siis tulla kodumaa kaitseks välja. „Kui on vaja, siis nad tunnetavad seda vajadust pere ja ligimest kaitsta, ja nad tulevad välja,“ oli Rikberg veendunud. Mis aga puutub noorte meeste füüsilisse võimesse, siis tunnistab endine kehalise kasvatusõpetaja, et nutiajastu mängib küll suurt rolli, aga palju on olnud eestvedajast. „Kui see inimene, kes seda asja eest veab, on ise asjalik, tahab asjaga tegeleda ja on eeskujuks õpilastele,“

tele, siis õpilased tulevad järgi,“ teadis ta, aga tunnistab, et alati on siiski ka nõlurid. „Kui aga käia tööl sellepärast, et iga kuu viiendal kuupäeval on mul palgapäev, eks ma siis natuke teen ka, kui pean tegema, siis paratamatult see mängib rolli.“

„Spordimeestel on ego,“ nagu Rikberg eluajase spordimehena ütleb. Sisekaitseakadeemia Päästekolledži õppedistsipliini vanemspetsialist märkis, et tema vastutusalas on ka õpilaste füüsiline ettevalmistus. „Teeme õpilastega kaks korda aastas füüsilisi katseid. Ma pean ennast jutumeheks, kui ma ei suudaks neid katseid ise ära teha,“ sõnas Rikberg. Ta käib koos õpilastega korra nädalas ujumas, jõusaalis jne ning vaatamata sellele, et vastavalt vanusele on normid erinevad, siis on 19. veebruaril 70. aasta juubelit tähistav mees võimeline täna sooritama üldfüüsilised katsed kõige nooremale vanuseklassile esitatud punktiskooris. „Kui ma ise olen eeskujus, siis ma pean olema kõige parem,“ märkis ta. „Sa võid ju rääkida, aga kui sa ise eeskujus ei näita, siis on palju raskem neid veenda.“

RIIGIKAITSEÕPETUS JA LAAGER PEAVAD OLEMA MITMEKESISED

Ka riigikaitseõpetajana püüab Rikberg teha tunni veidi teistsugusemaks, kui seda on matemaatika või eesti keel. „Võtame püssi lahti ja paneme kokku ning teeme riigikaitsealaagris õõhäreid, et noortel oleks põnevam.“ Kuigi nüüd on riigikaitsealaagrid juba aastaid läbi viidud ja info tegevustest õpilastele teada, siis ikkagi on noored põnevil. „Nad hoiavad telgi ääred üleval, sest uksest nad kõik korraga välja ei mahu – see kõik on noorele

inimesel põnev,“ kirjeldas ta suvehakul toimuvaid riigikaitsealaagreid.

Tavapäraselt viiakse riigikaitset õppivad õpilased riigikaitsealaagrisse Rutjale Kaitsepolitseidule kuuluvate suurte masinatega. Üks päev veedetakse Rutjal ja teine Porkuni järve ääres. „Oleme laagri lõpetamisele kutsunud alati klassijuhataja ja huvitavaid külalisi. „Tänavu tahame kutsuda Kaitsepolitseidule ülema ja Väike-Maarja Gümnaasiumi lõpetanud Veiko Dievesi, kes on Kaitsevää Akaadeemia doktorant.“

Head sõbrad, kaitsepolitseid Ants Rikberg ja Jaanus Raidlo on riigikaitsealaagris tavaliselt logistiku rollis. Kooli vilistlased, kes ajateenistuse on läbinud ja ohvitseriks õppima asunud, pakuvad ise oma abi riigikaitsealaagri läbiviimisel. „Meie paneme ajakava paika ja nemad viivad erinevaid tegevusi läbi. Kõik on paika loksunud ja ma usun, et lapsed ei blufi, et neile see meeldib,“ rääkis Rikberg.

Lisaks viiakse Timo Kalteri eestvedamisel läbi ka tavaelus vajalikke esmaabiõppust noudvaid harjutusi, tehakse relva- ja riviõpet. Õpetatakse topograafiat – räägitakse orienteerumisest ja sellest, kuidas metsa eksides hakkama saada. Loomulikult tutvustatakse ka kaitsejõudude ülesehitust. „Me püüame alati selle kaitsevääle elu praktilise eluga kokku viia, et tal oleks sellest ka reaalselt kasu,“ rääkis riigikaitseõpetaja. „Loomulikult kutsu me esinema ka inimesi, kes kaitsevääs on teeninud, missioonidel käinud, et ka seda poolt neile lahti rääkida.“

„Kui poiss läheb sõjaväkke, läheb tõsisemaks asi. Täna me aga tekitame noores huvi asja vastu,“ selgitas riigikaitseõpetaja. Tagasisidelehtedest järeldub, et lapsed ootavad veel pikemaid kui kahepäevaseid laagreid.

KAITSEMINISTEERIUM TOETAB

Kaitseministeerium toetab koole riigikaitseõpetuse läbiviimisel. Koolid võivad riigikaitseõpetuse läbiviimiseks taotleda Kaitseressursside Ametilt rahalist toetust õppekursioonideks, riigikaitsealaagrite korraldamiseks ja õppevahendite ostmiseks. „Tavaliselt saame aastas teha kaks õppekursiooni kohta, mis riigikaitsega on seotud,“ märkis Rikberg.

Palju on spekulieritud selle üle, kas riigikaitseõpetus peaks olema koolides kohustuslik või vabatahtlik. „See asi, mis on kohustuslik, see hakkab sind eemale tõukama, sest sa pead seda tegema. See, mis on vabatahtlik, see lapsi üldiselt tõmbab,“ oli hinnang 2006. aastal Kaitseministeeriumilt hoiberinamärgi ja 2009. aastal kuldrinamärgi silmapaistvalt hea töö eest noortele riigikaitsealaste teadmiste õpetamisel saanud Rikberg.

Igal sügisel korraldab Kaitseministeerium traditsioonilise riigikaitseõpetajate täiendkursuse, kus räägitakse aktuaalsetel kaitse- ja julgeolekuteemadel ning riigikaitseõpetuse arengutest. „Ma ütlesin, et 75-80 % riigikaitseõpetajatest on fanatid. Küsimus pole rahas vaid nad tahavad õpilastele midagi anda,“ hindas Rikberg. „Nad on õhinapõhised ja veidi kiiksuga inimesed.“ Staažikas riigikaitseõpetaja ise loomustas ennast sarnaselt ja lootis, et see kiiks ei kao. „Kui ma korra nädalas seda teen, siis seepärast, et mulle see meeldib ja ma näen, et neile (õpilastele – toim) see meeldib,“ märkis staažikas riigikaitseõpetaja.

IGA JÄRGMINE PÕLVKOND PEAB OLEMA TARGEM

Kui Ants Rikberg lõpetas 1973. aastal Tallinna Pedagoogilisse Instituuti, sai tema esimeseks töökohaks Kunda Keskkool, kus ta oli seitse aastat õpetaja. 1981 kuni 1999 oli ta Väike-Maarja Õppekeskuse direktor. Edasi jätkas Väike-Maarja Päästekoolis õppekorralduskeskuse õpetajana. 2007. kuni 2013. aastani oli Väike-Maarja spordihooone juhataja. 2013. aastast käesoleva ajani töötab Sisekaitseakadeemia Päästekolledžis õppedistsipliini vanemspetsialistina.

„Täna see seisuga võin ma öelda, et Väike-Maarja on minu koduvald. Mulle tõesti läheb väga palju korda, kuidas tal läheb,“ sõnas kodukoha patrioot ja lubas panustada nii palju, kui võimalik. „Ma leian, et ma suudan veel väga palju anda. Niikaua kui inimene tegutseb, seni on ta noor – vanus ei mängi mingisugust rolli,“ sõnas peagi 70ndates seilav Rikberg.

Ta peab lugu kindlastest raamidest ja armastab konkreetset. „Ma saan õpetada konkreetset riigikaitseõpetust, saan seda Päästekolledžis poistele sisse juurutada. Kui hakata mõtlema, siis ka selles füüsilises ettevalmistuses on palju konkreetset – see kumab minust läbi lisaks muule asjale,“ tähendas Rikberg.

Kuidas hää kamraad ennast kõige vahel jagada suudab, uurin. „Mu mõlemad lapsed on täiskasvanud, olen kuuekordne vanaisa ja mul jääb suhteliselt palju aega enda jaoks,“ hindas Rikberg. „Ma olen ühe naisega olnud 46 aastat abielus, tunneme üksteist juba niivõrd palju ja toetame teineteist,“ selgitas ta ja tunnistas, et ei näe mõtet nädalavahetuse aja sisustamisel teleka ees. Pigem käib ta näiteks Eba-veres suusatamas või jõusaalis.

Oma vanusele vaatamata ei tunne mees, et ta õhtul kella kuue-seitsme ajal juba väsinud oleks ning et ta järgmisel päeval tööle minna ei tahaks. „Oma noortele kolleegidele ütlen kah, et te olete järgmine põlvkond ja minust targem. Aga ühte asja, te võite kasvõi kõrvade peal seista, teil ei ole seda – see on elukogemus.“

Nõnda on veel mehel mitmeid teostatamata plaane ja unistusi. „Tahan Saarematal oma lastele ja lastelastele veel kodu üles ehitada. Kohalikus kogukonnas tahan veel aidata. Mul on oma ka oma vaimne kiiks, millega ma lähen edasi,“ loetles Rikberg ning oli veendunud, et suudab olla ka kümne aasta pärast heal tasemel, lihtsalt kümne aasta võrra elukogenum.

VABARIIGI AASTAPÄEV ON ERILINE

Kaitsepolitseid Viru malevalt eeskujuliku teenistuse eest teenetemärgi pälvinud Ants Rikbergile on 24. veebruar eriline päev. „Sisekaitseakadeemia käib paraadil, kolm päeva nad harjutavad Paikusel rivisammu. Päev enne on meil tavaliselt akadeemia paraad,“ sedastas ta. Iseseisvuspäeva pärastlõunal uudistab mees tavaliselt presidendi vastuvõttu. „Alkoholi ma juba mitu aastat ei tarbi, seega pudelit lahti ei tee, aga selline pidulik moment on kindlasti olemas,“ ütles Rikberg ja lisas, et eestlane on tagasihoidlik ja sellist ülevoolavat emotsiooni pole. „Aga ma tean, et kui Eesti riik vajab mind, siis ma olen olemas.“

Kristel Kitsing
toimetaja

Relvade puhastamine. Foto erakogu

Laagrisse viiakse noored suurte masinatega. Foto erakogu

Liikumisiise harjutamas. Foto erakogu

Lääne-Viru Värkstuba pälvis üle-eestilise Väärt Praktika tiitli

Lääne-Viru värkstuba on 2018. aastal valminud moodne õpilabor, mis asub Väike-Maarja gümnaasiumis ning selle loojaiks olid gümnaasiumi direktor Marje Eelmaa ja õpetaja-haridustehnoloog Liina Bork. Värkstoas omandatakse läbi praktiliste ülesannete ja katsete loodusainete vahelisi seoseid. Õpe sisaldab loodusõpetust, bioloogiat, geograafiat, keemiat, füüsikat.

Projekti on kaasatud üheksa Lääne-Virumaa kooli – lisaks Väike-Maarja Gümnaasiumile Kiltsi Põhikool, Simuna Kool, Rakke Kool, Sõmeru Põhikool, Vinni-Pajusti Gümnaasium, Muuga-Laekvere kool, Ferdinand von Wrangelli nimeline Roela Lasteaed-Põhikool ning Rakvere Ametikool. Partnerkoolide õpilased alates teisest kooliastmest ehk neljandast klassist kuni gümnaasiumi lõpuni saavad osaleda õppelaborites.

Täna sel päeval toimetas värkstoa projektijuhina Väike-Maarja gümnaasiumi õppealajuhataja Anneli Kütt, kelle sõnul on sissestatud ühiskalender, kuhu eri koolide õpetajad saavad märkida aja, mil soovivad värkstuba külastada.

MIS VÄRKSTOAS TOIMUB?

Värkstoas toimuvad kaasatud koolide õpilaste praktilised tunnid koos oma õpetajatega. Labori perenaine ja laborant Tiit Maran valmistab ette programmide läbiviimist. Tema hangib vajalikud vahendid ja ained, kohandab töölehed ja juhendid vastavalt värkstoale, paneb töökohtadele valmis vajaminevad asjad, aitab õpetajatel praktikume läbi viia. Kui töö valmis, siis koristab ja peseb.

„Näiteks oleme uurinud keskkonanalaboris, kes põhjustas õlireostuse, jõululaboris valmistasime särakuünalaid, munalaboris uurisime munade koostist ja nende sobivust ekspordiks, toidulaboris oleme uurinud jookide happelisust, toiduainete kiudaine- ja tärkliisisaldust ning kõige selle mõju tervisele,“ jutustas laborant Tiit.

Ta lisas, et näiteks särakuünalde valmistamiseks oli vaja palju erinevaid kemikaale ja kuivatuskappi, mida ilma selle projektita poleks ilmselt olnud võimalik soetada.

Programmide läbiviimise käigus tutvuvad õpilased erinevate keemia-, füüsika- ja bioloogia-alaste mõistete ja protsessidega, näiteks tiheduse, pH, leekreaktsiooni, soolsuse, keemiliste reaktsioonidega. „Oleme kasutanud

Väike-Maarja gümnaasiumi gümnaasistid (10.-12. kl) värkstoas kartulilaboris. Foto Jaanus Uibu

mikroskoobe ja binokulaare, pH-meetreid, protokollide täitmiseks tahvelarvuteid. Kõike seda ei saanud teha, kui ise õpetaja olin,“ tõi välja endine loodusainete õpetaja Tiit Maran.

KUIDAS KOOLIDEVAHELINE KOOSTÖÖ TOIMIB?

Värkstoas projektijuhil Anneli Kütil on olemas ülevaade, et koolidevaheline koostöö on väga hea. „Loomulikult tekitab COVID-19 probleeme värkstoas külastamise ja laboris osalemisega,“ tunnistab ta, „kuid oleme õpetajatega ikka võimalused leidnud.“

Partnerkoolide võrgustikus suhtlevad õpetajad nii tundide sisu, korralduse kui ka teadusvõistluse läbiviimise osas. Koolitused ja suhtlemine kolleegidega mõjutavad usutavasti õpetajate professionaalset arengut ning aitavad rakendada innovaatilisi õpetamismetodeid ka oma koolides.

Ka Kiltsi õpetaja Tanel Kümniku arvates on koostöö koolide vahel hea ning tema hinnangul on alati tore koolitustel õpetajatega kohtuda ja muljeid jagada. Ta tõi positiivse näitena välja ühe koolituse, kus ka Väike-Maarja gümnaasistid koos õpetajatega katseid tegid.

Igal õppeaastal leiab projekti raames aset teadusvõistlus Katsekakk ja loodusainete teemaline õpilaskonverents.

„Õpilaskonverents liigub partnerkoolide vahel. Esimesel projekti-aastal toimus konverents Simuna koolis, teisel Kiltsi koolis ja käesoleval õppeaas-

tal leiab see aset Rakke koolis. Samuti toimuvad õpetajate/juhendajate koolitused,“ kirjeldas projektijuht Anneli ja kiitis: „Väga hea koostöö on MTÜ Eesti Avastusõppe Liidu ja Tartu Ülikooli Teaduskooli uurimislabori töötajate Karin Hellati, Ülle Kikase ja Siiri Vellinguga. Väike-Maarja õpetajatest panustab oluliselt Jaanus Uibu. Meid toetatakse nii nõu, jõu kui ka erinevate seadmete ja vahenditega. Igal õppeaastal töötatakse koostöös MTÜ Eesti Avastusõppe Liiduga välja kolm uut õppeprogrammi.“

„Tänu värkstoale teevad piirkonna loodusainete õpetajad omavahel rohkem koostööd,“ ütles Rakke Kooli õpetaja Malle Lepp. Ta hindas positiivselt, et ühiselt arutatakse läbi, kuidas kor-

Toidulabori koolitus õpetajatele värkstoas. Foto Jaanus Uibu

raldada teadusvõistlust, arutletakse värkstoas toimuvate laboritundide sisu üle ja tehakse ka ise läbi uurimislabori tööd.

Projekti koostaja Marje Eelmaa on rahul: „Jah, nüüdseks toimib värkstuba just sellisena, nagu oli minu visioon. Koostöö on sujuv ja hea. Eriti meeldib see, et käivitunud on Katsekakk ja konverents.“

MIS TIITLIGA VÄRKSTUBA KÄESOLEVAL ÕPPEAASTAL TUNNUSTATI?

Ülle Kikas Tartu Ülikooli Teaduskoolist esitas sel õppeaastal Lääne-Viru Värkstoale LTT (looduse, täppisteaduste ja tehnoloogia) valdkonna Väärt Praktika nominendiks ning selle tiitli Eesti Teadushuvihariduse Liit värkstoale ka omistas. Auhinnaga tunnustatakse huvikoolide, organisatsioonide või ühenduste viimaste aastate ettevõtmisi, millega on märkimisväärselt panustatud LTT valdkonna arendamisse ning mis vääriavad esiletõstmist ja jagamist.

MIS ON OSALEJATE HINNANGUL VÄRKSTOAS VÄÄRTUSLIKU?

Projektijuhi Anneli Küti sõnul on õpilaste tagasiside värkstoale väga positiivne. Läbiviidavad katsed olevat noorte hinnangul huvitavad ja rikastavad tavapärasest õppimisest. Positiivseks peetakse füüsilist keskkonda, mis on nagu päris labor, ja tõelise laborandi tunde tekkimist toetab selgapandav kittel.

Ka Tanel Kümnik Kiltsi põhikoolist rääkis, et värkstuba annab lastele võimaluse osa saada reaalsest labori tunnetusest, alustades õigest riitusest ning lõpetades praktikale tagasivaate

ja järelduste tegemisega. „Katsetele on loodud alati põnev sissejuhatav jutuke, mis aitab luua reaaleulist raamistikku, mistõttu ei tundu tehtav enam nii kaugel ja midagi, millega tegelevad ainult imeinimesed kuskil kaugel,“ jagas ta oma muljeid.

Malle Lepp Rakke koolist tõi välja, et õpilaste jaoks on põnev laboris praktiliselt töid läbi teha ning seeläbi teooriat praktikaga seostada. „On võimalik kasutada laborivahendeid, mida enda koolis ei ole. Tore on see, et ühe temaga on võimalik tegeleda kolm tundi järjest,“ rääkis ta. „Teemat käsitletakse lõimitult erinevate loodusteaduste vaatenurgast ning katsetes jõutakse reaalse tulemuseni. Värkstoas on võimalik arendada loodusteaduslikku kirjaoskust.“ Õpetaja Malle hindas positiivseks ka asjaolu, et õpilased saavad laborandi elukutsest ülevaate.

MIS SAAB EDASI?

Projekt „Kaasaegse ja teaduspõhise õpikäsutuse kujundamine ja rakendamine Lääne-Virumaa koolides ehk Lääne-Viru Värkstuba“ vältab perioodil 2018–2023. Direktor ja labori üks autor Marje Eelmaa avaldas, et projekti lõppedes on Väike-Maarja gümnaasiumi õppekavva tulemas valikaine „Huvitav loodus“, mis võimaldab kõikidel õpilastel järjepidevalt värkstoas osaleda. „Ainekavad on juba koostamisel ja need on lõimitud kooli õppekavas olevate loodusainetega – loodusõpetuse, keemia, füüsika, bioloogia, geograafiaga,“ rääkis Marje Eelmaa. Lisaks on tal soov suurendada huviringide mahtusid, nii et need oleksid suunatud erinevate kooliastmete õpilastele. „Alustame sel suvel ka esimese teaduslaagri, mis põhineb peamiselt värkstoal,“ jagas direktor.

Samuti on kool valmis jätkuvaks koostööks Tartu Ülikooli Teaduskooli uurimislaboriga, et töötada koos välja uusi töötube ning võimaldada õpilastel osaleda Väike-Maarjas paiknevas värkstoas. Marje Eelmaa sõnul saab selleks olema tõenäoliselt kaks teed – leppida omavalitsuste ja omavalitsusliitude tasandil kokku, kes on nõus õpilasi rahaliselt toetama, et nad saaksid värkstoas pakutavaid programme võtta või pakkuda võimalust kõikidele koolidele, kes siis teenuse eest tasuvad.

Heili Tammus
Väike-Maarja gümnaasium

Hetk uisutunnist. Foto Kaja Põldmaa

Ilma pealkirjata

Artiklil, uudisel või lihtsalt jutukesel peaks olema pealkiri, mis kutsub kirjepandut lugema. Olen suures hädas, sest koolielu peab kajastama. Koroonatõttu on sündmused tunduvalt vähem kui enne seda, ja omaarust olen kõik toredad pealkirjad juba ära kasutanud. Valavanemal on lihtne – tema loo pealkiri on juba aastaid vallavanema kuu. Kui mina kirjutaksin Simuna kooli direktori kuu, on see ilmselge ahvimine või lausa loomingu vargus. Paneksin pealkirjaks Koolidirektori päike, ootaksid lugejad, et nüüd kirjutab millestki eriti päikeselisest. Aga kui Direktori nädal, siis jääks

suur osa sündmusi kajastamata. Igatahes olen ma lõhkise küna ees. Vähe sellest, et pealkirja ei oska välja mõelda, on mul tunne, et kõik olulise, mis minu maailmavaatest aimu annab, olen ma siin nendel leheveergudel ära öelnud. Nii, et ega midagi väga uut ja põnevat täna lugeda pole.

Eelmisest kirjatükist on nüüd täpselt kuu aega möödas. Need suusad, mis valgele lumele kibelesid, on seda juba teha saanud. Talv on ikka tõeliselt äge aasta-aeg! Ilmad on äärmiselt mõnusad ja kehalise kasvatus tunnid on saanud õues toimuda. Suusatame, uisutame ja kelgutame. Lapsed käivad

ka vahetundide ajal kelgumäel ja mitte ainult väikesed vaid ka suured. Lahe on vaadata, kuidas 8. ja 9. klassi suured mehemurakad hommikuti kelgud näpus koolimaja poole tulevad ja hiljem mäel möödaläinud lapsepõlve meenuvad.

Aga nagu ikka, ei saa ma hakkama ilma nuriemata. Nimelt muutuvad lapsed aasta-aastalt aina viletsamaks.

Murettekitav on, et lapsed ei oska ise uisu- ja suusasaapaid jalga panna (muidugi mitte kõik, aga väga paljud), paelte sidumisest rääkimata.

Käisin uisutundides kehalise kasvatus õpetajal abis. Sidusime kahekesi saapapaelu pea terve tunni, uisutehnika ja tasakaalu hoidmise õpetamiseks aega enam ei jäänud. Heakene küll, uisusaapaid ongi raske jalga panna, kuid ära peaks ikka jalast oskama võtta. Lapsed isegi ei ürita! Kui õpetaja kohe appi ei tule, lähevad kasvõi uiskudega koju, ja vist õhtul magama ka. 1. klassi juntuudele annaks veel andeks, ülejäänutele mitte. Üleskutse lapsevanematele: „Ärge tehke oma lapse eest kõik ära. Nad ei ole saamatud. Las nad pusivad ise. Teie elu on ju palju lihtsam kui laps ise jõukohaste asjadega hakkama saab.“

Teine mure on õpilaste füüsiline vastupidavus, õigemini selle puudumine. Loomulikult on väga tublisid ja võimekaid lapsi, kuid nad on vähemuses. 20 aastat tagasi oli mõni üksik, kellele kehaline kasvatus polnud lemmiktund. Praegu on neid lapsi üle poole! Mida

ometi teha?

Olen nende (ma ei julge öelda pikade aastate) lühikeste ja kiiresti lendavate aastate jooksul kooliperale isiklikku eeskujut näidanud ja innustanud nii lapsi kui täiskasvanuid liikumisest rõõmu tundma, kuid seda on ilmselgelt vähe. Ma ei saa öelda, et tulemust üldse ei ole. On ikka. Spordiringides käivad lapsed on väga tublid. Isegi nii tublid, et jõuavad käia mitmes füüsilist arengut toetavas trennis ja kehalise tunnise ei valuta neil sõrm ega miski muu. Ülekaaluga neil lastel probleeme pole, samuti ei kurda nad kiusamise üle. Jälle jõuan ringiga lapsevanemate juurde: kool ükski ei suuda mitte midagi. Koostöös vanematega oleks võimalik mägesid liigutada. Paraku näeb tänapäeva koolielu välja nii, et õpetajad jäävad aina vanemaks ja lapsevanemad lähevad aina nooremaks ning siin tekib põlvkondadevaheline konflikt. Kompromissi leidmine läheb aasta-aastalt aina keerulisemaks.

Üks on igatahes kindel: terves kehas terve vaim jääb kehtima igavesest ajast igavesti.

Ja füüsiliselt tervetel ja heas vormis inimestel on lihtsam ka vaimselt terve olla ja elukestvalt õppida ning tööturul nõutud olla.

Nüüd olen oma hädaldamised ära hädaldanud, targutamised ära targutanud ning räägin toredamatest asjadest.

11. jaanuaril tulime kooli ja olime õnnelikud, et tavaline koolielu sai jätkuda.

23. jaanuaril osalesid piirkondlikul keemiaolümpiaadil Raneli ja Henry. Juhendajaks õpetaja Aili.

28. jaanuaril läksid *discgolfi* ja spordiringi lapsed Kuutsemäele lumelaua ja mäesuuskadega sõitma. Need, kes esimest korda mäele said, eks neil võttis ikka alguses põlved nõrgaks. Õnneks olid kaasas kogenud mäehundid Ellen-Anett ja Gustav, kes julgustasid, aitasid, õpetasid. Õpetaja Triinu oma igavesti positiivse olemisega samuti toeks, ja nii need esimesed liud tehtud said. Päeva lõpuks olid kõik väsinud ja õnnelikud. Juba oodatakse järgmist korda.

29. jaanuaril käisid III kooliastme õpilased taas Värkstoas teadust teemas. Seekord siis jälle toidulaboris, kus uuriti jookide happesust, toiduainete kiudaine- ja tärkliisisaldust. Uuringute põhjal saadi teada, et kõige happelisem jook oli õunajook, kõige rohkem kiudaineid sisaldas banaan ja kõige tärkliiserikkam oli nisupüü.

30. jaanuaril osalesid piirkondlikul bioloogiaolümpiaadil Gerdda, Raneli, Raineri, Henry ja Kaidi.

Igal reede õhtul tänan taevast ja valitsust, et meile on võimaldatud taas nädal kontaktõpet ja suhteliselt normaalset elu.

Selleks korraks ongi kõik.

Naudime talve! Kes teab, millal jälle antakse.

Kaja Põldmaa
Simuna kooli direktor

4.a maletund. Eino Vaher tahvli ees. Fotod Ly Ipsberg

Eino Vaher: iga laps peab maletunnist ära minema natuke targemana

Neljandat aastat avab Väike-Maarja gümnaasiumis malemängu olemust muhe ja karismaatiline maakonna maleelu üks eestvedajaid Eino Vaher.

Hetkel on koole, kus Eino Vaher õpetab, maakonnas kümme. Õpilasi arvab ta kokku olevat praegu kahesaja kanti. Esmaspäeviti on Eino töökohtadeks Rakvere Põhikool ja Kadrina Keskool, teisipäeviti Väike-Maarja Gümnaasium, kolmapäeviti Sõmeru Põhikool ja Rakvere Waldorfkool, neljapäeviti Rakvere Eragümnaasium ja Vinni-Pajusti Gümnaasium ning reedet nimetab ta ise sõidupäevaks – tööpäev algab väikeses Veltsi Lasteaed-Algkoolis, jätkub Võsu Koolis ja lõpeb Kunda Ühisgümnaasiumis.

Eino Vaher tutvustas lugejate jaoks nii malet kui ka enda mõtteid.

Milline on Sinu enda male-taust?

Käigud sain selgeks viieaastaselt. Siis tekkis pikem paus. Nimelt mängisin päris hästi tänavajalgpalli ja käisin ka korvpallitrennis. Rakvere Maleklubisse läksin alles kuuendas klassis. Oleks võinud varem minna. Vend Vello (see kuulus kondiväänaja) läks aasta-poolteist varem.

Kahele mehele olen tagantjärele üpris tänulik. Felix Roodvee oli tollane maleaktivist. Korraldas näiteks Rakvere-Pärnu malematši kahesajal laual! Kutsus siia Rakveresse meid noori õpetama Jüri Randviiru. Tänu Jürile sain kiiresti paremaks mängijaks ja natuke tema eestkostel ka Eesti noortekoondisse. Koos Jaan Ehlvesti, Kalle Kiige ja teistega olen päris palju tollase NSV Liidu avarustes rännanud. 1979. aastal tulin ka Eesti noorte meistriks. Tõsi, Jaan ja Kalle sel korral ei osalenud. Kümnenas ja üheteistkümnenas klassis tulid kahel korral Rakvere rajooni meeste meistriks. Aeg lendab, nüüd olen juba 24-kordne maakonna meister.

Kuidas Väike-Maarja gümnaasiumis maleõpe korraldatud on?

Väike-Maarjas on asjad väga hästi korraldatud! Hommikupoole olen koolipapa ja õpetan malet tervele klassile. Ja need klassid, teisest neljandani, vahetuvad iga trimestril. Pärast lõunat on vabatahtlik ring kõigi klasside õpilastele. Arvan, et olen siin malet tublisti üle sajale lapsele õpetanud. Direktor Marje Eelmaa ütles ühe toredaima asja selle kohta. Et ta kohe märkab, kui hästi malemäng lastele mõjub. Mis mulgi muud üle jäi, kui tänulikult pead noogutada. Arvan ise ju samamoodi.

Kolm siinset malepoissi on väga head. Kaheksanda klassi noormees Johannes Peeter Kuddi on võibolla hetkel parim Lääne-Virumaa noormaletaja ning viiendas klassis õppivad Andris Ellam ja Marten Klement on nii Rakvere Maleklubis meestega jõudu proovimas käinud kui ka igasugu malelaagrites viibinud ja võistlustelt juba medaleid võitnud. Neist kolmest tulevad kindlasti head mängumehed. Peetriga mängime vahel 15-minutilise matše ja ta on võidule paar korda päris lähedal olnud. Pean oma kõige kavalamad riukad kasutusele võtma, et temast jagu saada. Küll ta varsti selle esimese võidu ka ära võtab.

Mängib toredas ründavas stiilis.

Mida male õpilastele annab?

Arvan, et male on kaunis, ajalooline ja kindlasti arendav mäng. Edendab nii loogilist mõtlemist kui ka mõtlemise kiirust, samuti virtuaalset mõtlemist – mõni kõik tuleb ju alati ette mõelda. Tasub osata ja ülikooli minnes vähemalt oma toakaaslasel ära teha. Siis on kindel, et selles ühikatoas tehakse üldjuhul õigeid otsuseid.

Millal võiks malega alustada ning kuidas seda teha?

Võib-olla teine kuni neljas klass ongi parim aeg alustamiseks. Üks mu kindel põhimõte on, et iga laps peab tundma ära minema natuke targemana.

Miks mitte ka täiskasvanuna alustada. Keegi peaks aga põhitööd selgeks õpetama. Kuidas avangus nupud mängu tuua – ikka etturitega keskel paar sammu, ratsud-odad mängu ja siis vangerdus ka. Keskmängus on oluline nuppude koostöö. Lõppmängudes peab teadma, et laua keskel tavaliselt vastase kuningat matistada ei õnnestu. Tuleb see laua äärde ajada. Mõni ettur tuleks lippu viia. Mitte naabriga! „Esimese“ Eesti Vabariigi ajal olevat malemäng olnud paljudes kodudes aukohal.

Kellele see mäng Sinu arvates mõeldud on?

Kõigile, kes malet armastavad. Tippmaletajatest, kes maailmameistrivõistlusteks valmistuvad, kuni lihtsate malesõpradeni välja. On ju päris populaarne loosungki – „Maleta naabriga!“. „Esimese“ Eesti Vabariigi ajal olevat malemäng olnud paljudes kodudes aukohal.

Kas Sa oled ise näinud üleilmset Netflixi malehititi „Lipugambiiti“/“The Queen's Gambit”? Kui oled, mida sellest arvad ja kas see võib tõsta male populaarsust ka siin?

Ei ole näinud. Arvustusi olen ikka lugenud. Eks see tänapäeva moeteema on – noor ambitsioonikas neiu püüab elus midagi saavutada. See alkoholi, narkootikumide ja rahustite teema mulle eriti ei meeldi. Olen elus sadu maleraamatud lugenud. Seda pole küll ette tulnud, et mõni maailma tippplassi maletaja mõnuainetega kimpus oleks olnud. Olgu, geniaalne Vene maletaja Aleksandr Aljehhin oli oma esimeses matšis hollandlase Max Euwega kogu aeg purjus. Kaotaski selle matši. Võttis siis aga ennast kokku, loobus teises matšis alkoholist täielikult ja võitis ka oma tiitli tagasi. Selleks, et maailmaklassi maletajaks saada, on olulised hoopis teised kriteeriumid – analüüsida tuleb tuhandeid partiisid, kõik need meelde jätta. Andekust peab olema, samuti õnne. Ümbritsema peaksid sind õiged inimesed. Ka riigi tugi võiks taga olla. Mälu peab olema fenomenaalne, samuti tööväime. Ma ei saa aru, kuidas seda ähmases olekus teha saab. Aga veelkord, seda seriaali ma näinud ei ole. Seega ei tahaks väga kriitiline olla. Pealegi olla see minisari igasugu maletarvikute müüki kogu maailmas kasvatanud. Vaatajajumbrid on fantastilised. Tähelepanuväärne sari järelikult. Loodan, et jõuab ka Eesti televaatajani ja mitte ainult internetiversioonis. Vaataksin kindlasti.

Heili Tammus
Väike-Maarja gümnaasium

Kiltsi kooli õpilased kogusid aiakäru täie patareisid

Kiltsi kooli keskkonnaalane rahvusvaheline projekt on vaatamata koroonaviirusele ja reisimisvõimaluste puudumisele siiski elus. Koostöö projektipartneritega toimub esialgu läbi interaktiivsete koosolekute ja kohapealsete tegevuste.

Väga edukalt kulges eelmise aasta lõpus ülekoolline kasutatud patareide kogumise võistlus. Igas suuremas kaupluses on olemas patareide kogumise kastid, kuid paraku ununevad poodi minnes kasutatud patareid koju. Ja nii nad siis kogunevad kuhugi kapinurka või hüllem kui satuvad prügikasti. Akud ja patareid on probleemtoodet, mida tuleb käidelda kui ohtlikke jäätmeid. Selliste toodete jäätmed võivad põhjustada tervise- või keskkonnoahutu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäära ristsustamist.

Kui me viskame patarei prügimäele või loodusesse, siis võivad mürgised ained satuda õhku ja vette ning seal edasi põhjustada tervisehädaid nii inimestele kui ka loomadele. Raskemetalle looduses seostatakse nii peavalude, hambahädade kui ka vähiga.

Jaauari keskel tegime võistlusest kokkuvõtteid. Keskkonnoohtlike patareide kogumisega tegelesid õpilased ja õpetajad ligi kuu, ning aeg oli parimaid tunnustada. Iga klassi panus kaaluti ning jagati õpilaste arvuga.

III kohale tulid võrdselt 5. ja 6. klass, kus

I klassil kogunes ohtlikke jäätmeid õpilase kohta 6 kg. Foto Merje Leemets

Rahvusvahelise logokonkursi võidutöö, mille autoriks 11-aastane koolitüdruk Hispaaniast.

iga õpilase kohta kogunes 2,3 kg vanu kasutuid patareisid. II koha vääriliselt kogusid patareisid 2. klassi õpilased – 4,4 kg iga lapse kohta. Parimad olid 1. klassi lapsed, kellel kogunes ohtlikke jäätmeid õpilase kohta 6 kg.

Kokku viisime jäätmejaama 115 kg, aiakäru täie patareisid. Patareide kogumine meie koolis jätkub. Mitte enam võisteldes vaid lihtsalt selleks, et elukeskkond meie

ümber oleks puhtam ja elusloodusele sõbralikum.

Veel teinegi oluline võistlus, seekord rahvusvaheline, on jõudnud lõpusirgele. Iga partnerkool osales õpilastega projektlogo konkursil. Kolm parimat logo igast koolist avalikustati hääletuseks ning võitjaks valiti Hispaania 11-aastase koolitüdruku kujundatud sisutihe märk. Väljavaliitu vajab veel digitaliseerimist ning on kautusvalmis projektitoodete märgistamisel.

Ann Laurand
projekti koordinaator

Puuluubi kontsert pani varbad kaasa põntsuma

Gugeldades märksõna „puuluup“ sain järgneva nõutuks tegeva tulemuse: „Neozombiepostfolk duo Puuluup kutsus teid luuperiga paneeritud elektrohiukannelde maailma, kus keerlevad poognad, katkevad jõhid ning Ramo ja Marko vaatlevad vaevu vaoshoitud kirega oma surnuist ärganud rahvapille. Ansambli repertuaar kõneleb kaloririkastest Vormsi pulmatoitudest, platoniilsest armastusest kaasaegsete elektrootmisviiside vastu, loomadest ja muust päevakajalisest ning ajatust. Eestikeelsete laulude kõrval otsib Puuluubi lüürika väljendusvõimalusi ka rohkem ja vähem tundmatute keelkondade vahel ekseldes. Kontserdile sobib kaasa võtta lapsed, ema ning naabroniu, ehkki vahel võib minna pisut lärmakaks.“ Näis-näis, mis meil reede hommikul kooli saalis toimuma hakkab!

Ja toimuma hakkas! Kahest muusikust – Ramo Tederist (sooloartistina Pastacas) ja Marko Veissonist (kes on ka antropoloog ja õppejõud) – koosnev ansambel Puuluup haaras esimestest helidest kuulajad kaasa ning ei lasknud neid lahti enne kontserdi lõppu. Polnud vahet, kas esireas istusid 1. klassi õpilased või ukseavas seisid õpetajad, kõigil hakkasid varbad kaasa põntsuma. Muhedate naljade ja vahetu esinemisega suutsid mehed lambaloo ajal lapsed ka tantsuma meelitada.

Miks zombiefolk? Ramo ja Marko on äratanud ellu vahepeal väljasurnud hiukandle, sealt ka žanri nimi. Kombineerides helisid pillide ja luuperiga, saadakse igal kontserdil veidi erinev tulemus. Laulude muusika ja sõnad on reeglina pillimeeste endi kirjutatud ja tähelepanelikult kuulates võib ühes laulus ära tunda vene, inglise, soome ja eesti keelseid tekste. Vihjeid leidub ka rootsi ja läti keelele ning kes teab veel millele. Mehed ise ütlevad,

et tekst ei olegi nende jaoks nii tähtis – keel on vaba – ja mõnes kohas leidub ka täiesti olematuid sõnu.

Veel internetist: „Hiiu kandleid elektroonikaga ristav Puuluup kõigub pärimuse ja kaasaegsete muusikastiilide piiril, flirtides maailmamuusika, undergroundi ja popiga. Puuluup juhib hiiu kandle jõhvkeelte võnked läbi efektiplokkide ja luuperi ning kasutab alternatiivseid mängutehnikaid ja heli tekitamise võimalusi. Hiiu kandle mahedale sahinale lisanduvad elektrooniliselt võimendatud kajad, koputused, kriuksud ja krabinad. Muusika on kohati tantsuliselt pulseeriva rütmiga ning kohati filmilik ja tume, hiilides muistsete Vormsi talharpamängijate kambrites ja kandub neist edasi. Kõlab traditsiooniga impregneeritud omaloomingut, viiteid pungiklassikale ja õpetlikku sisuga romantilist neozombiepostfolki.“

Mehed ise sõnavad oma loomingut kohta tagasihoidlikult nii: “Meie peamine sõnum rahvamuusika kontekstis on see, et vaadake, hiiu kandlega saab teha igasuguseid asju, õppige pilli ning tehke ka. See on see, milles meist võiks rahvamuusikale kasu olla.”

Kontsert oli nii kaasakiskuv, et pani lapsed vahetunnis ümisema ja Youtubest st Puuluubi videoid otsima, mis omakorda on elamusi tekitavad.

Merje Leemets
Kiltsi kooli direktor

Rahvamuusikud näitavad, et hiiu kandlega saab igasuguseid asju teha ja innustavad pilli õppima. Foto Merje Leemets

Foto Jaanus Ree

Pandivere rahvaralli võtavad mõõtu ka noored ralliässad

20. veebruaril toimub taas Pandivere Talv rahvaralli, käesolevast aastast võistlevad noored rallisõitjad taas Eesti meistritiitlile.

Noorte autoralli meistrivõistlused toimuvad Eesti Autosporti Liidu (EAL) rahvaralli karikavõistluste raames, mille kuuest etapist teine toimub 20. veebruaril Pandiveres.

„Noori on palju ja huvi on suur ning see oli selline uus käik, mis tehti,“ selgitas Pandivere rahvaralli eestvedaja Andri Sirp. „Võistluse enda raames suurt muudatust ei ole,“ lisas Sirp, kelle sõnul on rahva huvi võistelda väga suur. „Kui meil paar aastat tagasi oli stardis kuskil 80-90 autot ja isegi 100 vahepeal, siis täna on ka 130 vähe,“ märkis Sirp. Kohendati ajakanalit ja viidi sisse vastavad muudatused, et saaks lasta võistleva maksimaalse arvu osalejaid. „See number on hetkel 130 ja viimane finiš on kuskil kell 21.07,“ märkis Sirp nentides, et hetkel jäi kahjuks 33 osalejat ukse taha.

Sel aastal saab võistluste tase olema ka tavapärasest veidi kõrgem, sest võistluste eestvedaja on Eesti Autosporti Liidu Ralli-komitee liige Gabriel Müürsepp. „See ei pruugi küll otseselt välja paista, aga näiteks korralduslikule poolele ja turvalisusele paneme olulist rõhku,“ selgitas Sirp.

Seoses Pandivere Talv Rahvaralli toimumisega on 20. veebruaril liikluspäevad järgmised:

Kell 07:58–14:00 Rästvere tee–Raudteeülesõidust Ao küla

Kell 08:30–14:30 Lasinurme–Mõisamaa–Tammiku tee

Kell 08:30–14:30 Lasinurme–Väike–Rakke tee

Kell 09:30–12:30 Väike-Maarja alevis, Tamme tn lõpp, Välja tn, Aia tn (osaliselt); osalised piirangud Kaarma tööstuspiirkonnas.

Korraldajad paluvad mõistvat suhtumist ja paluvad jälgida liikluse reguleerijaid.

Kristel Kitsing
toimetaja

LÜHIDALT

Vabariigi terviseks kogutakse tervisekilomeetreid

Nagu tavaks saanud siis 24. veebruaril on toimumas suusamatk Edru voorel. Üritus toimub käsikäes Eesti Terviserade aktsiooniga Vabariigi Terviseks. Terve Eesti kogub tervisekilomeetreid ja üheskoos liigutakse mitu tiiru ümber maakera.

Tänavu plaanib SA Eesti Terviserajad üritust veidi pikemalt kui 24. veebruar, aga põhipanuse päevaks Rakkes nagu ikka 24. veebruar kell 12.00 laululava tee alguses.

Matkapäevaks valmistame ette kuni 10 km pikkuse suusaraja Edru voorel. Preemiaks kaunid vaated ja lõpuks tee ning midagi magusat. Kilomeetreid saab märkida kohapeal ja Eesti Terviserade lehel. Oma panuse saavad lisaks anda kõik, olgu see siis jalutades, joostes või rattaga sõites – tuleb ennast ära registreerida ja oledki üks oluline osa suures ühisürituses.

Enno Eilo

Vabariigi Terviseks

Terviseradadel ümber maakera

24.veebruar

kell 12.00 SUUSAMATK EDRU VOOREL 10 KM

Tervisekilomeetrite registreerimine Rakkes
9.00–17.00 laululava teel ja internetis

www.terviserajad.ee

INFO: terviserajad.ee
Enno Eilo, 515 3228

Rakke linnamäe terviseradadel käib vilgas sebumine

Uus aastanumber on toonud ka korraliku talve ja suusarõõmude nautimiseks on käes fantastiline aeg. Rakke linnamäe terviseradadel ja kelgumäel käib päris vilgas sebumine. Üheltpoolt teeb see suurt rõõmu, aga teisalt tekitab jälle vastakaid tundeid.

Palju poleemikat on ka laiemalt tekitanud olukorrad, kus suusatajad ja jalutajad ei mahu radadele ära. Eesti Terviserajad on püüdnud lahendust leida infotahvlitega ja harida terviserade kasutajaid sõbralikult radadele ära mahtuma. Need igasugused vasakule ja paremale sildid ning suunavad viidad peaksid toimima laiematel terviseradadel, kus harrastatakse ka suusatamist. Kitsastel radadel aga see reegel ei toimi. Nii ongi kohe õigustus varnast võtta, kui mõned minutid peale suusaraja hooldust on suured pandid jalutajaid keldude ja muu lisavarustusega suusaradel platsis. Rakke linnamäe kelgutamiseks sobilik nölvaeni – tipunõlv ja laululava laskumine – jõudmiseks on mitmeid teid ja radu, aga ikka leitakse, et parem on sinna minna keset suusarada. Siit ongi tõsine palve: mahume kõik ilusasti ära! Rakke linnamägi on piisavalt suur, et kõik saaksid

oma talverõõme nautida. Olen püüdnud sõita saaniga sisse ka kelgumäeni kulgeva jalgraja nn tiputee ja autoga saab väga lähedale Linnamäe tänav 5 asuva pumbamaja juurest. Sealt on kelgumäeni ainult 150 meetrit. Ikka ja jälle suundutakse kelgumäele, aga mööda hooldatud suusarada laululava teel. Seal kujuneb teekonnaks 700 meetrit ja lõhutakse 500 m suusarada. Vahet tulla ka kelgutamast tagasi mööda paralleelset suusarada ning siis on rikutud kogu valgustatud suusaring. Kui sügavad jalajäljed saab veel kuidagi tööga tasaseks, siis auto jälgedega on keeruline. Õnneks tänavu on autoga üritatud rajale minna ainult kahel korral ja kaugele pole jõutud. Püüan jõudumööda ka Rakke linnamäe staadionile tallata saaniga raja kõndimiseks, et lihtsalt jalutajatel oleks liikluskõhiseks koht ja ei peaks kippuma suusarajale. Lisaks on Rakke kooli juures staadionil ka aegajalt tallatud viiesajameetrine suusaring.

Rakke linnamäe terviseradadel on ka alates jaanuarist radade kasutust jälgivad lugerid, mis jälgivad radade kasutamistiheidust. Nendest tulev info aitab radade arengut planeerida ning annab ülevaate kasutamistiheidusest ja enim kasutatavatest

piirkondadest.

Proovime siis koos see paar kuud ilusasti Rakke linnamäe ära mahtuda ja austame suusatajate soovi suurepärase lu-

meolude puhul ka täiel rinnal suusatamist nautida.

Enno Eilo

Rakke linnamägi on piisavalt suur, et kõik saaksid oma talverõõme nautida. Foto Enno Eilo

Koolinoored püstitasid uusi hüpperekordeid

Kõrgushüppepoolel näol on tegemist sportliku kooskõllimisega, mis sündis soovist anda tundides suuremaid kõrguseid (110 cm ja enam) võtnud õpilastele lisavõimalus enese veelgi paremaks realiseerimiseks.

Kolmapäeval, 27. jaanuaril kogunesid võimlase neljandat aastat järjest meie kooli tublimad kõrgushüppajad. Oma hüpperekordile tulid lisa saama

17 õpilast, kellest 12 uue isikliku ka ära tegid. Absoluutselt parimaks tulemuseks sellel aastal jäid 8. klassi õpilaste Robin Sepa ja Karmo Karro 149 cm. Tüdurukutest realiseeris suurima kõrguse 8. klassi õpilane Karmel Karro (140 cm).

Ma tänan kõiki, kes kutse vastu võtsid ja hüppama tulid! Aitäh!

Janar Rückenber

Foto 2x Janar Rückenber

Ratturid toovad treeningutesse vaheldust suusatades

Rakke ratturitel käib kibe ettevalmistus rattahooajaks ja õnneks on pärast pikalt vindunud sügist suurepärase võimalus treeningutesse vaheldust tuua suusatades. Väga paljud ratturid kasutavad ettevalmistusperioodil suusatamist, ja nii ka meie ratturid. Kahjuks pidime uue hooaja ettevalmistuseks planeeritud suusalaagri Soomes Covid-19 tõttu ära jätma, aga nüüd naudime suurepäraseid olusid kodukamara.

Lisaks treeningutele osaleme ka jõudumööda võistlustel. Tamsalus toimunud Alexela noortesarja etapil saavutasid Karolina Kull N14 vanuseklassis 8. koha ja Thristan Paju M16 vanuseklassis 18. koha. Viru suusamaratonil võitis Karolina

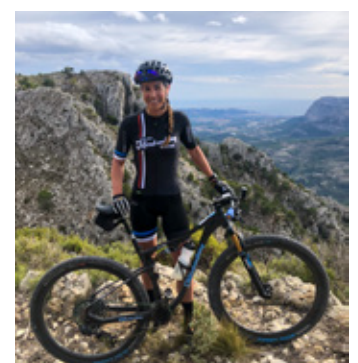
Karolina Kull Viru suusamaratonil. Foto Adam Illingworth

aga N15 vanuseklassis poolmaratonil ja oli ka naistest esimene. Thristan Paju aga poolmaratonil M15 vanuseklassi teine.

Kuna suusatamiseks on suurepäraseks olud, siis ratturid tä-

navu talikrossidest osa ei võta ja esimesed rattastardid on planeeritud aprillikuus.

Geete Steinburgi ettevalmistus uueks hooajaks algas juba läinud aastal Hispaanias ja pla-

Geete Steinburgi Spordiklubi Rakke sargis saabuval hooajal stardis ei näe Foto Alice Pirard

nide kohaselt Spordiklubi Rakke sargis teda saabuval hooajal kahjuks stardis ei näe.

Ilusa lumerohe talve jätku!

Enno Eilo

Riina Rillo (keskel) tutvustamas maalinäitusel „Valgus kõnnib kukesammul” maalimistehnikaid. Foto erakogu

Kiltsis avati pidulikult Riina Rillo kunstinäitus

11. jaanuaril algas uus õppeperiood Kiltsi mõisas kunstnik Riina Rillo õpetliku alatooniga maalinäituse “Valgus kõnnib kukesammul” avamisega. Maalide kaudu kõneleb autor, kuidas kõndida elus ja loomingus valguse poole. Ikka sihikindlal kukesammul.

Eelkõige õppeesmärgil koostatud näitus “Valgus kõnnib kukesammul” on kokku pandud hästi erinevatest töödest, et Kiltsi mõisakooli noor kunstipublik saaks aru, kuidas kunsti võib luua vägagi mitmel moel. Näituse külastajad said süvenenult uurida nii portreemaali kui ka põnevalt eripalgelisi lillemaale.

„See näitus on natukene võib-olla aken kunstimaailma. Maailm on väga keeruline, lai ja kirju,” märkis Riina Rillo abiikaasa Mati Rillo näituse avasõnad.

Kuigi täna on Riina Rillo professionaalne kunstnik, siis tee selleni oli üpris keeruline. „Kui ma olin väike tüdruk, siis meie läheduses elasid professionaalsed kunstnikud ja ma sain üsna varakult teada, mis on õlivärvid ja kuidas nendega joonistataks. Kuidas need käsi määrivad ja kuidas neid pärast üldse puhataks ei saa,” rääkis Palal sündinud ja elanud Riina Rillo. Hoolimata sellest, et Pala seostub eestlastele pahatühtlusega, kus

Näituse avamisel tulid maale vaatama ja kunstnikku kuulama Kiltsi mõisakooli noored. Foto Kristel Kitsing

paljud lapsed kannatada said, siis kunstniku jaoks on tema sünnikoht kaunis, seal on ilusad mäed ja loodus ning väikene järvesilm.

Rillo kunstnikutee sai alguse lapsepõlvest. Kunstiõpetuse õpetaja Palamuse keskkoolis lubas noorel kunstnikuhakatisel väljendada täpselt seda, mis parasjagu mõttes mölkus.

Ellu astudes läks aga Rillo Tartu Kõrgemasse Meditsiinkooli meditsiini õppima, jätkas Estonian Business Schoolis (EBS) ärimajandust tudeerides. Jõudis töötada ka rahandusministeeriumis, omavalitsuses ja pangakontori juhina, kuni naasis taas kunsti juurde.

„Olen erinevaid töid teinud, aga aastal 2006 tekkis mul selline tunne, et nüüd ma olen elus erinevaid asju teinud ja pöördun selle juurde, mis mu elus on kõi-

ge tähtsam olnud,” märkis Rillo ning asus Eesti Kunsti Akadeemia Avatud Akadeemiasse õppima. „Maalida võib igaüks, aga ühel hetkel tulevad teadmistes piirid ette,” selgitas kunstnik. „Sealt sain teada asju, mida enne joonistades ei teadnud.”

Erinevate ametite pidamine on loomingusse jätnud jälje. „Olen selles suhtes keeruline natuur, et kuna ma olen nii palju erinevaid ameteid pidanud, siis olen teatud mõttes kärsitu, aga samas võin ma olla tohutult püsiv,” kirjeldas Rillo oma tööde valmimist. „Mul on vahel vaja, et ma saan mingi asja nii kiiresti valmis ja nii suure hooga, et ma üldse ennast ei pidurda. Teinekord mulle meeldib tundide kaupa nokitseda,” selgitas ta õpilastele ning lisas, et oma stiili tunnetab igaüks ise ära. „Kui teil vähegi on võimalik ja

kui teile tundub, et mingi asi on untsu läinud, siis pange ta kõrvale. Minge jalutage ja alustage järgmisel päeval,” jagas ta kunstihuvilistele soovitusi.

Kui kirjanikud poevad pakku, et oma loometöö raamatuks vormida ja loodusfotograafid võivad vahel päev otsa ringi liikuda, saamata kaadrisse seda, mida plaaniti, siis Rillo kuskilt eraldi inspiratsiooni ammutama ei pea. „Minul seda muret ei ole, et ma pean koguma inspiratsiooni. Ideed vahel lausa võitlevad, mis lõuendile pääseb,” selgitas kunstnik.

Oma loomingus tõstis kunstnik esile kahte erinevat joont. „On kontseptuaalne kunst, mida ma teen suurteks näitusteks ja kus on kõik asjad mõtestatud. Kus on kindel sõnum, mida ma tahan läbi näituse edasi öelda. Ja siis sünnivad mul sellised maalid, mis on loodusest, kus on lilled ja kõrkjad,” sõnas Rillo.

Olulise mõttetena märkis Rillo saali kuulama tulnud noorte, et kunstnik peab olema kaasaegne ja veel parem kui ta kõnnib ajast ees. „Naised võivad kunstis teha mida iganes, käia kasvõi pea peal, aga kuulsaks saavad ainult mehed,” kasutas ta Picasso tsitaati mehehakatis- te innustamiseks.

Kristel Kitsing
toimetaja

Sirje Nurgamaa maalid ilmestavad vallamaja seinu märtsi lõpuni. Foto Kristel Kitsing

Sirje Nurgamaa maalinäitus „Juhuslikud maastikud pärast päevatööd”

Tartu kunstikooli vilistlase Sirje Nurgamaa (1973) maalinäitus on avatud Väike-Maarja vallavalitsuse II korrusel kuni märtsi lõpuni.

„Juhuslikud maastikud pärast päevatööd” on sündinud pärast päevatööd koju uisutades. Uudishimust, et kuidas need värvid voolavad ja klappivad. Kas paberi faktuur ise loob kompositsiooni? Kas mittemillegist tekib tervikmulje? Kas jõuab veel päeavalguses paar või mitukümmend pintslilööki teha? Ja lihtsalt tegemise rõõmust. Huvist. Mõnust.

Maalides-joonistades ei mõelnud Sirje Nurgamaa, et neist kunagi näitus võiks saada, vuhkis neid teha lapselikust rõõmust. Nende piltide näitamise mõte on tema jaoks huvihariduse väärtustamine. „Miskipärast oleme harjunud, et koos kooliga lõpetame ka trennides ja ringides käimise, ei võistle ega esine enam. Leivateenimine kipub täiskasvanueas võtma kogu aja ja jõu. Olen näinud teiste ja tundnud enda pealt, kuidas huvid ja hobid päästavad päeva, toidavad rõõmu,” selgitas maalinäituse autor.

Sirje Nurgamaa on lõetanud 1991. a Pärnu II keskkooli, 1995. a Tartu kunstikooli ja 2004. a Tartu ülikooli. Leiba teenib ta kliinilise psühholoogina, muul ajal enamasti kiir-rulluisutab, pildistab, loeb või sahmib. Peres kasvatavad teda abikaasa, kaks tüdart, kass, koer ja kuus kala.

Maalinäituselt on võimalik endale sobiv maal välja valida ja see viiekümne euroga omale soetada, kontakteerudes sirjenrg@gmail.com.

Sirje Nurgamaa maalid ilmestavad vallamaja seinu märtsi lõpuni.

Tantsustuudio Alima esitleb

PÜHVLIAASTA HAFLA

Väike-Maarja seltsimajas
13. märtsil kell 19.00

Esinevad stuudio Alima tantsijad ja nende sõbrad.
Tantsuks mängib ansambel Kruiis.

Riietus: kuldne

Peo osalustasu (laieneb ka esinejatele)
kuni 7. märts 5 €, alates 8. märts 7 €, peo päeval 8 €.

Lisainfo ja registreerimine:
Epp 5563 8128, epp.kaljas@mail.ee

EESTI VABARIIGI 103. VEEBRUAR

Kell 13.00
Aasta teo ja parimate sportlaste tunnustamine
Väike-Maarja keskväljakul

MAARJAMAA MATK 10 km

start keskväljakul

Johan Pitka kodukoht
Küünalde asetamine. Võta küünal kaasa!

Päästekooli harjutusväljak
ohutuslased ülesanded tee ja pirukad

Väike-Maarja muuseum
Eesti Tuletõrjemuuseumi rändnäitus
kiluvõileivad, kook, kohv, tee

EESTI VABARIIGI 103. AASTAPÄEV

19. veebruar

Kell 12.00
Mälestushetked Väike-Maarja Vabadussõja mälestussamba juures

Kell 13.15
Mälestushetked Simuna Vabadussõja ausamba juures

VÄIKE-MAARJA SELTSIMAJA OTSIB RINGIJUHENDAJAT EAKATELE

- Otsime rõõmsameelset ja pealehakkajat juhendajat alates 45+ vanuses võimlejatele. Sul ei pea olema selleks vastavat väljaõpet. Eelduseks on, et Sulle endale meeldib sporti teha ning liikuda ja teisi liikuma panna.
- Kui Sa leiad, et soovid panustada eakate tervise edendamisse, siis oled just õige inimene ühendust võtma. Ruumid on seltsimaja poolt.

Täiendavat infot saab: seltsimaja@v-maarja.ee või tel 5302 4437.

KOGUDUSTE TEATED

Väike-Maarja kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 13.00.
Piiblitund toimub igal teisipäeval kell 16.00.
Leerikool alustab 04.03.2021 kell 18.00.
Piiblitunnid ja leerikool toimuvad koguduse pastoraadis Tamme 3.
Info 5345 0943 ja juhan.rumm@eelk.ee.
Kogudust teenivad õpetaja Tauno Toompuu ja diakon Juhan Rumm.
Kantslei avatud teisipäeviti ja neljapäeviti 13.00–15.30 pastoraadis Tamme 3, Väike-Maarja.
Pastoraadis saab sündmuste korraldamiseks rentida saali koos köögiga.
Info: diakon Juhan Rumm, tel 5345 0943, juhan.rumm@eelk.ee.
Koduleht: sites.google.com/site/eelkvaikemaarjakogudus.
Facebook: EELK Väike-Maarja kogudus.
Annetused: EELK Väike-Maarja kogudus EE652200001120247658 Swedbank, leinamaja taastamise toetamiseks lisada märksõna „leinamaja“.

Avispea kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.
Koguduse pastor on Eerek Preisfreund.
Info: tel 323 5450; 524 1982, e-post: avispea@ekklisia.ee.
Address: Avispea küla, 46208 Väike-Maarja vald, Lääne-Virumaa.
Koduleht: avispeakogudus.wixsite.com/kogudus.
Facebook: Avispea Vabakogudus.
Annetused: Eesti EKB Koguduste Liidu Avispea Vabakogudus 10502002423005.

Simuna kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11.00.
Koguduse õpetaja on Enn Salveste.
Address: Allika 3, 46401 Simuna.
Info: tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021, e-post: enn.salveste@eelk.ee.
Facebook: Simuna Kogudus.
Annetused: EELK Simuna ja Juuda kogudus EE852200001120184054 Swedbank.

Rakke kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.00.
Kogudust juhatab diakon Tiina Teppo.
Address: Oru 6, 46301 Rakke.
Info: tel 5623 1313, e-post: rakke.kogudus@gmail.com.
Koduleht: rakkekogudus.weebly.com.
Facebook: Rakke Kogudus.
Annetused: EEKBL Rakke Kogudus EE432200221044564569 Swedbank.

Kalmistumeistrite kontaktandmed

Väike-Maarjas: Heili Talpsepp, tel 516 1809.
Simunas: Mirjam Kesküla, tel 524 7944.
Aos: Aili Uustalu, tel 524 6501.

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

Õnne tänasteks tegudeks,
õnne homseteks olemisteks,
õnne tuleviku toimetusteks!
Olge rõõmsad, terved ja tublid!

CRISLYN TOOTS 08.01.2021
REVO VAARIK 14.01.2021
JOHANNES MARŠALOV 23.01.2021
MIRON PEIPSI 28.01.2021
LOORE-LIISE LAANSALU 28.01.2021

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Üks päev kui pärl ta teiste seas
kord aastas särab igas eas

93 ELEONORA TÕNISSOO 02.03.1928

92 EVI EERIKSON 20.03.1929

91 LINDA METSLA 01.03.1930

90 ELLEN ORUMÄE 08.03.1931
VÄIKE KONDIMÄE 11.03.1931
ELVINE LEPP 19.03.1931

89 ALLY VAHI 13.03.1932
MARTA MÄE 28.03.1932
LEHTE TINTS 30.03.1932

88 LEHTE KASK 09.03.1933

87 JÜRI RAAG 12.03.1934

86 KALJO TAMM 13.03.1935
ÕIE SIKEMÄE 16.03.1935
ELLU TIIMUS 25.03.1935

85 SULLO TALJA 06.03.1936

AARE JAANSON 24.03.1936

80 SAALE LAUS 25.03.1936

80 SILVI JOOST 06.03.1941
JÜRI KIRSS 25.03.1941
KONSTANTIN UDE 28.03.1941

75 VÄINO VEEMAA 06.03.1946
URVE EISKOP 10.03.1946
MARE KEERUS 28.03.1946

70 IRINA GALANJOVA 08.03.1951
URMAS RAMMO 14.03.1951
VIRVE VAARIK 15.03.1951

Soovime õnne ja tugevat tervist!
Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäevaõnnitus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Ei võta sõnad leinavalu,
ei kuivata nad pisaraid...

MÄLESTAME

HEINO-EDUARD JUSS
JULINE KASEPERE
VIIVI SEPP
NADEZHDA LAOS

21.01.1932–11.01.2021
04.07.1928–17.01.2021
06.08.1936–23.01.2021
04.08.1956–03.01.2021

PEARAAMAT
raamatupidamisteenused

Pearaamat OÜ

RAAMATUPIDAMISTEENUS ETTEVÕTETELE JA KORTERIÜHISTUTELE.

Algdokumentide korrastamisest majandusaasta aruande koostamiseni.

Tel 5190 1120; e-post: taimi@pearaamat.eu
www.pearaamat.eu

Inkotuba

Väike-Maarja hooldekodu (Ravi 1, I korrus) päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid **URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:**

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Pensionistadele kaup 40% soodsamalt. Tööcalistel puuetega inimestel vajalik arstitõend abivahendi soetamiseks. Tellimiseks ja infoks helistada tel 326 1345; 5656 4959 või 5343 9837 (Rakke). NB! Abivahendi soovist etteatamine vähemalt 5 tööpäeva varem!

Rakke kultuurikeskuses (Simuna tee 10) saab tellitud tooted kätte 5. märtsil kell 11.00–12.00.

Väike-Maarja hooldekodus (Ravi 1, I korrus) saab tellitud tooted kätte 11. märtsil kell 9.00–11.00.

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väljaandja
Väike-Maarja Vallavalitsus
Pikk 7, 46202 Väike-Maarja
Tel 329 5750
valitsus@v-maarja.ee

Tiraaž 2700

Toimetaja Kristel Kitsing
Tel 329 5759; 5349 9629
Küljendus Ajakirjastus OÜ
info@ajakirjastus.ee
Trükk Printall AS

Materjale saab saata iga kuu 30. kuupäevaks
kristel.kitsing@v-maarja.ee

Ilmub tasuta kord kuus (va juulikuu).

Leht internetis
www.v-maarja.ee

MJM OÜ
INNOVATIIVSED ELEKTRITÖÖD

MJM OÜ pakub elektritööd ja käiduteenust B-pädevuse piires.

Majandus-tegevusteate nr TEL002806.

Kontakt: 509 4436 Martti Sindonen
Lisainfo www.mjm.ee

ELEKTRIPESA

Elektripaigaldiste käit kuni 1000 V
Sise- ja väliselektritööd
Elektririkete likvideerimine
Elektrikilpide koostamine
Tel 502 0278; www.elektripesa.ee

Tartu mets

OSTAB: METSAKINNISTUID, PÖLLUMAAD, RAIEÕIGUST, KAITSE ALL OLEVAD KINNISTUID

KÜSI PAKKUMIST VÕI KIRJUTA

555 77 007 | janno@tartumets.ee

KARTUL SIMUNAST
www.KARTULIDEALINN.ee

30kg 12€

ESMEE
RED LADY
LAURA
AFGA
LILLY
MILVA
SUNSHINE
CAROLUS

TELLI KARTUL KOJU
51942122
www.KARTULIDEALINN.ee © Kartul Simunast

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

1. märts alates 10.00 RAKKE KULTUURIKESKUSES
Etteregistreerimine telefonil 5323 2454

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

29.märts alates 10.00 LAEKVERE TERVISEKESKUSES
Etteregistreerimine telefonil 5323 2454

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

Rattabaas
RATAS KORDA!
Tasuta transport Väike-Maarjast
Hinnapakkumine enne hooldust.
Kontakt: Kalle Kriit 5341 6418

Lai 9, Rakvere
Poed on avatud
E-R: 10-19 L: 10-15
P: Oleme trennis!

Tel 322 2030
rattabaas@gmail.com
www.rattabaas.ee

KÜTTA ON VAJA?
KÜTTEPUUD
SIMUNAST **5157741**

taluturu MÜÜJA
VÄIKE-MAARJA PÖLLUMEESTE SELTS 1896

Väike-Maarja põllumeeste selts otsib taluturule osalise tööajaga müüjat.

PEAMISED ÜLESANDED:

- * klientide asjatundlik ja rõõmsameelne teenindamine kassas ning müügisala; *
- * tootjatega suhtlemine;
- * kaupade tellimine ja väljajapanek;
- * müügisala korrashoid.

SOBIV KANDIDAAT

- * soovib töötada klienditeeninduse valdkonnas;
- * on koostöö- ja abivalmis, aus, sõbralik ja viisakas suhtleja;
- * omab elementaarseid arvuti kasutamise oskusi;
- * on vähemalt 18-aastane;
- * on valmis kergemaks füüsiliseks tööks;
- * kasuks tuleb eelnev müügitegevuse kogemus.

PAKUME:

- * huvitavat ja mitmekülgset osalist tööajaga tööd (reediti ja laupäeviti kella 8.30 – 13.30);
- * vajadusel väljaõpet kohapeal.

KANDIDEERIMISEKS saata avaldus ja CV hiljemalt 1. märtsiks 2021 e-postiaadressile taluturg@vmpe.ee

Lisainfo: taluturu eestvedaja Kaire Kislov, tel 5342 4600 või taluturg@vmpe.ee

Väike-Maarja põllumeeste seltsi taluturg on kogukonnateenus. Taluturg asub Väike-Maarja bussijaama hoones Simuna mnt 11

Massaaž Eipri külas.
Tule turguta keha ja vaimu!
Vabane lihaspingetest!
Tee endale või sõbrale kingitus.
Sõbrakuul hinnad paindlikud.
Anti 5323 9228
lotusmassaaž.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Korstnapühkija
Tel 5560 4046
Ahjukoda OÜ

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 504 5215;
514 5215;
info@est-land.ee.

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø20 cm

Gustav Aasumets (kutsetunnistus 141998), tel 5919 2441

Reigo Alas (kutsetunnistus 141999), tel 5800 1880
viruarborist@gmail.com